

**A BALASSAGYARMATI
KÖZPONTI ÓVODA
HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA
2010.**

- A nevelési programot benyújtja az intézmény vezetője és az óvodák nevelőtestülete.

Tartalom

Az óvoda adatai:.....	4
Az óvoda neve, székhelye	4
Az óvoda alapítója.....	4
Az alapító okirat száma	4
Tagintézmények neve, címe	4
BEVEZETŐ	5
1. Helyzetkép az óvodáról	6
2. Óvodaképünk, gyermekképünk.....	7
Óvodai nevelésünk célja	8
Óvodai nevelésünk speciális célja	8
3. Óvodai nevelésünk feladatai	9
3.1. Óvodánk általános feladatai	9
3.1.1. Egészséges életmód kialakítása:	9
3.1.2. Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:	10
3.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:	11
3.2. Óvodánk speciális feladatai.....	12
3.2.1. Szlovák kétnyelvű nemzetiségi óvodai nevelés:	12
3.2.2. Cigány kisebbségi kulturális óvodai nevelés magyar nyelven:	12
3.2.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodában történő integrált nevelése	13
3.2.4. Gyógytestnevelés	14
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	14
4.1. Az óvoda személyi feltételei	14
4.2. Az óvoda tárgyi feltételei	15
4.3 Az óvodai élet megszervezése.....	15
4.3.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk	16
A gyermekvédelmi munkánk alapelvei	17
Gyermekvédelmi munkánk célja.....	17
Feladataink	17
Kapcsolattartásaink	17
4.3.2. Intézményünk kapcsolatrendszere.....	18
Az óvoda és a család	18
Az együttműködés elvei	18
A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	18
Feladatunk	19
Óvoda és a bölcsőde	19
Óvoda és az iskolák kapcsolata	19
Az óvoda és a közművelődési intézmények.....	19
Az óvoda egyéb kapcsolatai	20
A fenntartóval	20
Egészségügyi szakszolgálattal:	20
Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatokkal, gyermekotthonokkal:	20
Szakmai szervezetekkel:	20
5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	21
6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végén	25
7. A kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptációja	26
8. Az óvodánk írásos dokumentumai:	26
9. A gyermek fejlődésének nyomon követése:.....	27
10. Záró rendelkezések.....	28
A program gondozása.....	28
A nevelési program nyilvánossága:.....	28
Érvényességi nyilatkozat.....	29

Legitimációs záradék.....	30
MELLÉKLET	31
A nevelési program végrehajtásához szükséges a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	32
Függelék	35
1. Nyitnikék tagóvoda sajátos arculata	
2. Meseerdő és Ipolyszögi tagóvoda sajátos arculata	
3. Központi Óvoda székhelyintézményének sajátos arculata	
4. Cseperedő tagóvoda sajátos arculata	
5. Játékvár tagóvoda sajátos arculata	
6. Patvarci tagóvoda sajátos arculata	

Az óvoda adatai:

Az óvoda neve, székhelye

KÖZPONTI ÓVODA
Vezetője: Pálincás Zoltánné
Cím: 2660 Balassagyarmat Deák F. u.19.
Tel/fax: 35/ 300-122
e-mail cím: postmaster@kozpontiovoda.t-online.hu

Az óvoda alapítója

Balassagyarmat Város Önkormányzata
Cím: 2660 Balassagyarmat Rákóczi u. 12.
Tel:35/505-900

Az alapító okirat száma

78/2005. (V.05.)

Tagintézmények neve, címe

1. Nyitnikék Tagóvoda
Balassagyarmat 2660 Móricz Zs. u. 2-4.
Tel/ fax:35/301-153
e-mail címe: nyitnikek@freemail.hu
2. Meseerdő Tagóvoda
2660 Balassagyarmat Szondi u. 14.
Tel/fax: 35/301-105
e-mail címe: meseerdoovoda@freemail.hu
3. Cseperedő Tagóvoda
2660 Balassagyarmat Kóvári út 1.
Tel/fax: 35/300-199
e-mail címe: cseperedoovoda@freemail.hu
4. Játékvár Tagóvoda
2660 Balassagyarmat Nyírjesi u. 12.
Tel/fax: 35/300-670
e-mail címe: jatekvar@freemail.hu
5. Ipolyszögi Tagóvoda
2660 Ipolyszög Ipolyszögi út 2.
Tel/fax: 35/301-375
e-mail címe: ipolyszog.ovoda@freemail.hu
6. Patvarci Tagóvoda
2668 Patvarc Gyarmati u.32.
Tel/fax: 35/ 302-102
e-mail címe: ovodapatvarc@freemail.hu

BEVEZETŐ

A balassagyarmati Központi Óvoda és tagóvodáinak közös keretbe foglalt Helyi Nevelési Programja 2008.március 01-jén készült el, melyet a képviselő testület 1/2008 (OISMB) határozati számon fogadott el.

Helyi Nevelési Programunk jelenlegi módosítását szükségessé tette:

- Balassagyarmat Város Önkormányzata Pedagógiai Innováció a Kompetencia Fejlesztésért Balassagyarmat Oktatási intézményeiben TÁMOP 3.1.4-08/2/2009-0109 számú pályázatával 4 intézményünkben bevezetésre került a 2009/2010-es nevelési évtől a Kompetencia alapú óvodai nevelési program. Ez meghatározza a következő 5 évben intézményünk nevelési gyakorlatát.
- A 137/1996. (VIII.28.) kormányrendelet 2009. évi Országos Nevelési Alapprogram módosítása

1. Helyzetkép az óvodáról

Városunk Nógrád Megye északi részén helyezkedik el, gyönyörű hegyes- dombos természeti környezetben az Ipoly folyó partján, a Szlovák- Magyar határ mentén. E gyönyörű természeti környezet sok lehetőséget nyújt gyermekeink számára, hogy minden évszakban gazdag tapasztalatgyűjtő programokat, kirándulásokat, sétákat biztosíthassunk részükre. Balassagyarmat Város Képviselő testülete 78/2005.(V.5) sz. határozatában 2005.07.01.től Központi Óvodát alapított. Székhelyintézményként a Deák út 19. sz. alatt működő Óvodát jelölte ki. Így Balassagyarmaton 1 Központi Óvoda alakult, melyhez 4 tagóvoda tartozott. Az Ipolyszögi Tagóvoda 2005.07.01-jéig a Meseerdő Óvoda tagintézményeként működött, majd a Központi Óvoda tagóvodája lett. Ipolyszög település leválásával 2006. 12.01.től (39/2006.(XI.20) sz. határozat alapján) intézményi társulásban látjuk el nevelési feladatainkat. Társulásunk 2007.08.01-jétől bővült a Patvarci Tagóvodánkkal (41/2007.(VI.27) sz. határozat alapján). Társulásunk a Balassagyarmat, Ipolyszög és Patvarc Óvodai Nevelési Intézményi Társulás nevet viseli. Jelenleg a Központi Óvodához hat Tagóvoda tartozik, melyet a három település önkormányzata intézmény fenntartói társulásban működtet. Az intézmény alapítója és felügyeleti szerve Balassagyarmat Város Önkormányzata

Ipolyszög község óvodájában magyar nyelvű etnikai cigány kulturális nevelést, 2007. szeptember. 1-jétől Patvarci tagóvodánkban kétnyelvű szlovák nemzetiségi kisebbségi óvodai nevelést folytatunk.

Intézményeink feltételrendszere alkalmas arra, hogy a helyi igényeknek megfelelően fogadni tudjuk a 3-7-8 éves korú gyermeket. Jelenleg 25 gyermekcsoportot, óvodánként változó homogén és vegyes szervezéssel működtetünk.

Óvodáink nagy részben megfelelő épületekkel, komforttal, esztétikus külső- és belső környezettel fogadják a különféle szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekeket.

Az óvodák sajátosságai megjelennek a speciális feladataink között és a függelékbe helyezett kidolgozott tevékenységi tartalmak között is. Ezáltal is igyekeztünk a tagóvodák szakmai önállóságát, nevelési elképzeléseit megtartani.

2. Óvodaképünk, gyermekképünk

Nevelőtestületünk saját nevelési programot készített, melyet az alábbi elveinkre építettünk:

- A családi nevelés elsőbbségét elismerve, azt kiegészítve a gyermekek érdekeit mindenekelőtt szem előtt tartva, kiegyensúlyozott, nyugodt légkörben az optimális feltételeket biztosítva neveljük a gyermekeket.
- Biztosítjuk a minőségi, korszerű nevelést, az egyenlő esélyek feltételeit.
- A befogadó nevelésünk legtagabb értelmezése összhangban van az egyenlő hozzáférés elvével, a multi- és interkulturális nevelés szemléletével.
- Családias, biztonságot nyújtó pedagógiai környezet kialakítása a célunk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak és a szülők, gyermekek számára egyaránt.
- A gyermeket fejlődő személyiségnek tekintjük, az életkori sajátosságait, testi, lelki szükségleteit figyelembe véve. Minden alkalmazott pedagógiai intézkedésünk a gyermek személyiségéhez igazodik.
- A szabad játékot a tevékenységek sorában elsődlegesnek, és semmi mással nem helyettesíthetőnek tekintjük, mely a személyiség fejlesztésének színtere, és a szabad játék maradéktalan biztosítására törekszünk.
- Az érzelmi alapokon nyugvó, gyermekközpontú óvodai élet biztosításával, szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, tiszteletben tartását, a diszkrimináció tilalmának érvényesítését.
- A családokkal való korrekt együttműködésre, az együttműködési formák bővítési lehetőségeinek keresésére törekszünk.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók nevelésével foglalkozó két tagintézményünkben- az óvodai nevelés keretében biztosítjuk a kisebbségi önazonosság megőrzését, a nemzeti hagyományok ápolását, erősítését, átörökítését.
- Biztosítjuk az Alapító Okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, elősegítve ezzel közösségbe való beilleszkedésüket. A sajátos nevelési igényű gyermek joga, hogy a különbözőségét természetességgel elfogadó, fejlettségéhez alkalmazkodó fejlesztő pedagógiai környezetben fejlődjön.
- Nevelésünket tehát úgy határozhatjuk meg, mint a gyermek kompetenciájának és kompetenciaigényének pozitív értékek mentén történő gazdagítását, mely biztosítja a gyermekek sajátos igényeinek figyelembevételét, képességeik, készségeik kibontakoztatását.
- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyiségük teljes kibontakozásának támogatásával majdan az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítését igyekszünk megvalósítani.
- Különös figyelemmel fordulunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, mert a pedagógiai támogatás segítséget jelent számukra, hátrányaik kompenzálásában.
- A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze a játék, a közösen végzett tevékenységek és önként vállalt feladatok, melyek során értékek, normák, szabályok alakulnak ki, erősít a pozitív énképet, önfegyelmet, önállóságot.
- Környezettudatos viselkedés megalapozását, fejlesztését támogató pedagógiai környezetet biztosítunk.

Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja: A családi nevelést kiegészítve, segítsük a különböző szociális háttérrel rendelkező 3-8 éves korú gyermekek személyiségének sokoldalú, harmonikus, fejlődését, az életkori és az egyéni sajátosságok figyelembevételével, ahol a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermek és a gyermekek szülei is megkapják azt a pedagógiai támogatást, mely az iskolai tanulás sikeres kezdését eredményezi.

Gyermekeink részére széles utat biztosítunk a fejlődéshez differenciált fejlesztéssel, fejlődésük személyre szabott segítségével, tehetséggondozással.

Óvodai nevelésünk speciális célja

Óvodai nevelésünk célrendszerének sajátos elemeit meghatározzák az óvodák, a települések, településrészek sajátos jellemzői, a szűkebb környezet elvárásai, s az óvodapedagógusok által felvállalt többletfeladatok.

Speciális célként fogalmazódnak meg a következők:

- Valamennyi beszédhibával küzdő gyermek részesüljön logopédiai ellátásban, legalább 5 éves kortól. Logopédiai ellátásnál különös figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátására.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai fejlesztő programba való bekapcsolása amennyiben létszámuk eléri a törvényben meghatározottat.
- Óvodáinkban a személyi és tárgyi feltételeknek megfelelően fogadjuk az Alapító Okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű gyerekeket, akik kis segítséggel önállósra képesek, alkalmasak a közösségi életre. A szakszolgálattal kölcsönösen a gyermekek fejlesztését szolgáló további együttműködési módokat keressük. A sajátos nevelési igényű gyermekeknek biztosítjuk a szakértői véleményben előírt fejlesztést, melyet gyógypedagógus irányításával egyéni fejlesztési terv szerint végzünk
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekekben alakuljon ki a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő, az adott településre jellemző hagyományok és szokások ápolásával a nemzetiségi, kisebbségi identitástudat.

Az óvodai fejlesztő program működtetése során a következő célokat tűzzük ki:

- eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekek együttfejlesztése, együttnevelése az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.
- Az esélyegyenlőtlenség csökkentése, melyet a kommunikáció és a szocializáció fejlesztésével, erősítésével végzünk.
- Tiszteletben tartjuk a fejlesztésben határt szabó gyermeki adottságokat, a képességek fejlesztésébe bevonjuk a szülői környezetet.

Gyermekképünk

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle” (Varga Domokos)

Az óvodás gyermek felnőttektől függő, érzékeny, fejlődésben lévő személyiség, önálló individuum, egyénenként változó testi-lelki szükségletekkel.

Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünk változatos, élmény gazdag, közvetlen tapasztalatszerzésen alapuló tevékenységekkel, támogató környezet biztosításával segíti elő a gyermeki személyiség sokoldalú fejlődését. Nevelésünkben érvényesítjük az innovatív pedagógiai törekvéseket.

Célunk olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, szülőföldjükhöz kötődnek, a környezetükben jól tájékozódnak, érdeklődők, befogadók, alkalmasak az iskolai életre, a társadalomba beilleszkedni képesek.

3. Óvodai nevelésünk feladatai

3.1. Óvodánk általános feladatai

Az egészséges és biztonságos óvodai környezet megteremtése, amelyben feladatunk a gyermekek egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek maximális kielégítése, ezen belül:

3.1.1. Egészséges életmód kialakítása:

A gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük, edzettségük elősegítése, a gyermek személyes belső környezetének testi, lelki szociális egészségének gondozása.

A környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.

A gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása, a gondozás biztosítása.

A helyes testápolás, egészségmegőrzés és a kulturált étkezési szokások kialakítása.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigény kielégítése a szabad mozgás és a mozgás - pihenés egyensúlyának biztosításával. Mindennapi mozgási lehetőség kialakítása.

Az egészséges, biztonságos óvodai környezet/megfelelő bútorzat és eszközrendszer/ megteremtése.

Különös odafigyeléssel fordulunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére, kulturált testápolásra, betegségek megelőzésére.

A szociálisan hátrányos környezetből érkező gyermekeknél az óvodai szokások bevezetését fokozatosan, utánzásos helyzetekben alakítjuk ki.

Feladataink részletes kidolgozása évente a csoportnaplókban szerepelnek a nevelési, fejlesztési célok fejezetben.

3.1.2. Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:

A stabil, érzelmi biztonságot jelentő befogadó légkör megteremtése a **megszokott szocializációs térből (családból) kimozduló, fejlődő személyiség számára.**

Inkluzív óvodai gyakorlatunkban a gyermek befogadását előkészítő, a családdal szoros együttműködést kialakító befogadás biztosítása.

Az élménygazdag mindennapok megteremtésével segítjük gyermekeinknél az együttérzés, segítőkészség, egymásra figyelés, mások iránti tisztelet és szeretet érzésének kialakulását, valamint akaratuk fejlődését / önfegyelem, kitartás, feladattudat/. Kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre, az őket körülvevő befogadó környezetre, az érzelmi alapigények biztosítására (biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet).

Fokozottan figyelünk az empatikus pedagógus és dajkai személyiségre, aki képes segíteni a gyermekek közti kapcsolatokban a pozitív érzelmi töltés erősítését. Elősegíti a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.

Feladatunk az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek, képességek, attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat- és szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlesztése, és a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi rendszer kialakítása az értékrend megalapozása érdekében.

Kellemes, oldott légkör megteremtése, amelyben a gyermek beszédkedvét, kérdezési vágyát fokozza, ösztönzi érzelmei, gondolatai kulturált elmondására, mások véleményének meghallgatására, fejleszti a különböző kommunikációs helyzetekben az alkalmazkodási készségeket, képességeket.

A hazafias érzelmeket, a szülőföldre való kötődést az ünnepek alkalmain pozitív érzelmi légkör megteremtésével, a gyermekek életkorához igazított tartalommal formálja. Az esemény hangulatát növeli az alkalomhoz illő díszítés, öltözék, a felnőttek műsora.

Támogatjuk a nemek társadalmi egyenlőségre való nevelését.

Feladataink az integrált nevelési területen:

- Feladatunk a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének elősegítése az óvodai csoportokba.
- A halmozottan hátrányos gyermekek szocializációjának segítése/ a különbözőség elfogadása/.
- A sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek beóvodáztatásának segítése.
- A speciális, gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki és nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel, gyermekkel, óvodapedagógussal együttműködve.
- Bizalmon, kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolat kialakítása a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel, hogy biztosítható legyen az együttnevelés.

- Az óvodapedagógus és a nevelést segítő munkatárs mintát nyújt a csoport számára a segítségnyújtásban, különbözőségek elfogadásában, empátiában

3.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:

Az **anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Célunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés **a kommunikáció, mint kulcskompetencia differenciált fejlesztése**, a nevelő tevékenység egészében.

- Modell értékű, kulturált beszédpélda alkalmazásával a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése a beszélő környezet biztosításával.
- Kompenzáljuk a nyelvi hátrányokat, a szociokulturális háttér ismeretében. Nyelvi játékokat szervezünk, a tudatos fejlesztés céljából. A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése a folyamatos, összefüggő tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítás. Szókincs gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Figyelembe vesszük, hogy a **beszédfejlesztés legfőbb színtere a szabad játék**, ahol a gyermekek különböző élethelyzetekben kerülnek kapcsolatba egymással, ahol szabadon mondhatják el érzéseiket, gondolataikat
- **Az értelmi fejlesztés területén feladatunk**
A kompetencia alapú neveléssel összhangban párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezése, melyek során a sokoldalú érzékeltetéssel, a gyermek érzékszerveinek bevonásával bővíti ismereteit, az összefüggéseket felfedeztet, rendszerezi, fejleszti a gyermeki gondolkodás képességeit (logikai képességek, emlékezet, fantázia, figyelem stb.).

A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyek során eljuttathatjuk őket egyéni képességeik, készségeik legoptimálisabb határához.
 - Fejlesztésük színtere elsősorban a játék legyen, amelyben a gyermek érezze jól magát, és az ismereteket szinte észrevétlenül sajátíthassa el.
 - Odafigyelünk, hogy gyermekeink gondolataikat, érzéseiket szóval, mozgással, vizuális eszközökkel is merjék, tudják kifejezni.
 - Biztosítjuk a kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során a tapasztalatszerzési lehetőségeket, ezáltal fejlesztjük az értelmi képességeket, segítjük a tanulási vágy kialakulását.
 Arra törekszünk, hogy gyermekeink szükségleteiknek megfelelően, saját ütemükben, önmagukhoz képest fejlődjenek. a hátránykompenzálás és a tehetséggondozás feladatainak differenciált megvalósításával komplex személyiségfejlesztéssel.

3.2. Óvodánk speciális feladatai

3.2.1. Szlovák kétnyelvű nemzetiségi óvodai nevelés:

Célunk:

Szlovák nemzetiségi nevelést folytató Patvarci tagintézményünkben a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően biztosítjuk a nemzetiség kultúrájával, hagyományaival, valamint a nemzetiség nyelvével való ismerkedést.

Feladatunk:

Szlovák nyelvel való ismerkedés, beszédkésztség megalapozása
Hagyományok, szokások ápolása
Kisebbségi identitás tudat alakítása
Nyelvi környezet biztosítása

Óvodapedagógus feladata:

Utánzásra alapuló rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek megteremtése a különböző tevékenységek során
A szlovák kultúrkincsből irodalmi, zenei, népi játékok tudatos válogatása.
A gyermek óvodába lépésétől megteremteni a kétnyelvű miliőt.
Gyermekeknek alkalmat teremteni arra, hogy mindkét nyelvet tudja használni.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Az óvodai nevelés folyamataként alakuljon ki a gyermekekben a pozitív érzelmi viszony a szlovák nyelv iránt.

3.2.2. Cigány kisebbségi kulturális óvodai nevelés magyar nyelven:

Célunk az Ipolyszögi Tagóvodánkban az óvodáskorú gyermekeink egyéni sajátosságainak figyelembevételével a cigány kisebbség kultúrájának megismertetése, kulturális hagyományok átöröklése és fejlesztése.

Feladatunk:

Ápolni és fejleszteni a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
Segíteni a kisebbségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
Biztosítjuk az eltérő szociokulturális környezetből érkező gyermekek esélyegyenlőségét.

Óvodapedagógus feladata:

Cigány kulturális értékekből mesék dalok, versek tudatos válogatása, közvetítése.
Lehetőséget teremtet a szokások, hagyományok megismertetésére.
Szoros kapcsolatot tart a családi házzal, gyűjti és felhasználja a még megmaradt értékeket.

Fejlődés jellemzői óvodás kor végére:

Az óvodai nevelés folyamataként alakuljon ki a gyermekekben a pozitív érzelmi viszony a cigány kulturális hagyományok iránt.

3.2.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodában történő integrált nevelése

A Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleményének figyelembevételével fogadjuk az óvodai közösségbe integrálható alapító okiratunkban megfogalmazott, önellátásukban kis segítséget igénylő sajátos nevelési igényű gyermekeket. A többi gyermekkel együtt nevelve, nevelési módszereink differenciálásával, az adott sajátos igényhez igazítjuk. Szoros együttműködést alakítunk ki a habilitációs, rehabilitációs tevékenységet folytató gyógypedagógussal:

- a diagnózis értelmezésében,
- a gyermek fejlesztésében alkalmazott sikeres eljárások figyelemmel kísérésében.
- az alkalmazható módszerek, módszerkombinációk kiválasztásában.
- egy-egy nevelési helyzet megoldásához alternatív javaslatokat kérünk.

Feladatunk:

Az óvodai nevelésük során a gyermek habitációjának, rehabilitációjának biztosítása. az SNI gyermek személyiségfejlődését segítjük az elfogadó környezet kialakításával, megfelelő szakember alkalmazásával.

Egyéni fejlesztési terv alapján személyre szabott fejlesztést biztosítunk a sajátos nevelési igény figyelembevételével,

Bővítjük óvodáink eszközellátottságát a szükséges speciális segédeszközökkel, felszereléssel. Pozitív szociális szokások kialakítása, gyarapítása.

Óvodapedagógus feladata:

Olyan napirend szervezése, melyben a gyermek biztonságban, és jól érzi magát a magatartási szabályok átláthatók, kiszámíthatók és mindenkitől következetes betartást vár.

Az önállóságra, önkiszolgálásra, önálló tanulásra való ösztönzés, szoktatás

Folyamatos tájékoztatás a gyógypedagógus felé az óvodai tapasztalatainkról, elért eredményeinkről.

Szoros kapcsolattartás a sajátos nevelési igényű gyermek szüleivel, ismereteink, tapasztalataink átadásával segítjük a szülőt a gyermek speciális nevelésében.

Elfogadás, empátia, hitelesség, az individuális módszerek ismerete, alkalmazása.

Tovább bővítse, erősítse a kapcsolatokat a szakmai és szakszolgálati intézményekkel.

A helyi nevelési programunkba megfogalmazott nevelési és fejlesztési tartalmak a gyermekek között fennálló különbségek ellenére minden gyermekre érvényesek, a Sajátos Nevelési Igényű gyermekeknél nagyobb mértékű differenciálási lehetőséget alkalmazunk.

A gyermek egyéni fejlesztési dokumentuma:

- Egyéni fejlődési lap
- Egyéni fejlesztési terv

3.2.4. Gyógytestnevelés

Óvodáinkba járó gyermekek mozgásszervi elváltozásainak érdekében gyógytestnevelésben részesülnek azon gyermekeink, akiknél a házi orvos erre javaslatot tesz. A feladatot a Balassagyarmati Kistérségi Társulás szervezésével látjuk el.

Célja:

3-8 éves gyermekek személyiségének fejlődése testi deformitásának javítása, elváltozások megelőzése.

Feladata:

Testi képesség fejlesztése.

Erő, ügyesség, állóképesség, mozgáskészség fejlesztése.

Mozgásigény felkeltése, kielégítése.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Az óvoda személyi feltételei

A nevelőmunkánkban az óvodapedagógusok elfogadó, támogató, segítő attitűdjükkel mintát jelentenek a gyermek számára, akik a nevelés egész időtartamában irányítói az óvodai nevelésnek. Csoportonként két fő óvodapedagógus biztosított.

Az óvodai életünk eredményességéhez szükségesnek tartjuk az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő, a nem pedagógus alkalmazottak összehangolt egymást kiegészítő, támogató munkáját.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó és a migráns gyermekeket is nevelő óvodában a dolgozók feladata, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés feladatait.

Óvodánkban összesen: 91 fő közalkalmazott dolgozik.

Az óvoda dolgozói	jelenleg	A program szerint szükséges módosítás
Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus	55 fő	
Szakovizsgázott óvodapedagógus	26 fő	
Szakovizsgázott fejlesztő óvodapedagógus	9 fő	
Óvónői munkakörben fejlesztő tevékenységet végző pedagógus	1 fő	
Pedagógiai munkát segítő gondozónő, szakképzett dajka	25 fő	
Szakképesítés nélküli dajka	0 fő	
Gazdaságvezető, adminisztrátor	2,75 fő	
Főállású logopédus-gyógypedagógus	0 fő	
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak (udvaros, konyhai kisegítő...)	8,25 fő	

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült pedagógusokból áll, innovációra nyitottak kreatív, ötletgazdagok óvónőink.

Folyamatos továbbképzésekkel frissítjük szakmai tapasztalatunkat.

A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalunk a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért.

Szakmai munkánkban szükség van a jó hangulatú munkatársi kapcsolatokra, döntéshozatalok előtt szükséges, hogy őszinte, nyílt véleménnyel segítsük a gyermekek érdekét leginkább szolgáló megoldások kialakítását. Nevelőtestületünkben lehetőséget biztosítunk az önállóságra, kezdeményezésre, a jó javaslatok elfogadására nyitottak vagyunk, képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére.

Minden tagóvoda a helyi sajátosságaihoz alkalmazkodva igyekszik színesebbé, vonzóbbá tenni óvodája profilját.

Óvodánkban több szakmai munkaközösségeket hoztunk létre, melyek tartalmi munkáját a nevelőtestület többsége által megfogalmazott témakörök, kijelölt feladatok határozzák meg.

A munkaközösségek módszertani ajánlásokat adnak a nevelőtestületnek, pedagógiai megfigyeléseket, feltáró elemző munkát végeznek, bemutatókat tartanak, kitekintési lehetőséget biztosítanak. A továbbképzések segítik Nevelési Programunk célkitűzéseinek megvalósulását, összhangban az éves munkaterv kiemelt feladataival.

4.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Minden óvodában biztosítottak a program megvalósításához szükséges alapvető feltételek, melyeket a mindenkori eszköznormának megfelelően igyekszünk pótolni, biztosítani. Részletesen a melléklet tartalmazza az óvodánkénti eszközök szükségletét.

- Az eszköznorma által megfogalmazott helyiségek kialakításában az intézmények adottságai miatt nem mindenhol tudunk előrelépni.
- Egyéni fejlesztést biztosító eszközök minden óvodában adottak fejlesztői és logopédiai területen egyaránt
- Az óvodák épületét, udvarát berendezését oly módon alakítottuk és alakítjuk, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, és megfeleljen a gyermekek testméreteinek, biztosítsa egészségük védelmét, és elősegítse a gyermekek fejlődését.
- A tárgyi felszereléseket, berendezéseket minden esetben biztonságosan elérhető helyen helyezzük el.
- Feladatunk a megfelelő munkakörnyezet biztosítása az óvodai munkatársak részére és a szülők fogadására.
- Gyermekeink számára biztosítjuk a sarkok kuckók kialakíthatóságát, mobilizálható eszközeink folyamatos beszerzésével, kompetenciák fejlődését minél inkább elősegítse.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

A gyermekcsoportok szervezése óvodáinkban eltérő módon történik, a szükségszerűség és az intézmények nevelési gyakorlata is befolyásolja. A szülői igények figyelemmel kísérése mellett a csoport létszámok függvényében biztosítjuk a választási lehetőséget.

A gyermekcsoportok szervezésénél különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és a halmozottan hátrányos gyermekek elosztására, az integrációt elősegítő csoportalakításra.

A napirendet és heti rendet óvodáinkban a helyi sajátosságoknak és lehetőségeknek megfelelően a csoportok pedagógusai alakítják ki, figyelemmel a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésére és szervezésére.

A napirend folyamatos, minden esetben a gyermek egyéni szükségleteihez a helyi szokásokhoz, szülői igényekhez igazodik. A tevékenységek közötti harmonikus arányok betartásával alakítjuk, mindenkor szem előtt tartva a **szabad játék kiemelt szerepét**.

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozási feladatok ellátása közben is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, és segíti önállóságának fejlődését, együttműködve a többi alkalmazottal.

Óvodáinkban az óvónők nevelőmunkájukat a nevelési programunk és a függelékbe helyezett programot kiegészítő, tagóvodánként kidolgozott tevékenységi formák, és az ehhez kapcsolódó óvodapedagógusi feladatok szerint végzik.

- Az óvodák nevelési gyakorlata részletesen tartalmazza a nevelés kereteit, ezen belül azokat a nevelési feladatokat, amelyek biztosítják a gyermekek személyiségének fejlődését a közösségi életre való felkészítésük feladatrendszerét. Tartalmazza törvényben meghatározott feladatként a halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek egyéni fejlesztését biztosító fejlesztő tevékenységeket és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők differenciált fejlesztésének lehetőségeit.
- Az egyéni fejlesztések méréseken alapulnak, melyeket napi munkára lebontva alkalmazunk.
- Napirendjeink úgy kerülnek kialakításra, hogy a halmozottan hátrányos gyermekek tekintetében fokozott figyelemmel kísérjük a szülők munkába állását segítő nyitva tartás biztosítását.

Napirendünkkel erősítjük a halmozottan hátrányos gyermekeink biztonságérzetét, és az odafigyelés fokozza önbizalmukat. A velük kapcsolatos egyéni fejlesztést elősegítő tevékenységeinket tervszerűen végezzük, figyelembe véve a gyermek emberi méltóságát és jogait.

4.3.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

A gyermekvédelem a nevelőmunkánk szerves része. Óvó, védő, szociális és nevelő személyiségfejlesztő funkció minden óvodába beírt gyermekre vonatkozik.

Az óvodában dolgozó minden pedagógus kötelessége, hogy részt vegyen a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában. A gyermekvédelem a napi nevelőmunkában, a gyermekek jogainak mindenkor biztosításában, szükségleteik kielégítésében jelentkezik.

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek hozzánk. A gyermekvédelem szerves részét képezi az óvodai integrációs fejlesztő program bevezetése. A fejlesztés tervszerű, célzott munkát igényel.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követésében az alábbi kiemelt feladataink vannak:

- A halmozottan hátrányos gyermek óvodai beíratásának támogatása 2,5-3 éves korban.
Ennek érdekében kapcsolatfelvétel a szülői házzal, részletes anamnézis készítése.
- Beszoktatási terv készítése, mely segíti a gyermek és a szülő közösséghez, a közösség szabályaihoz, szokásrendszeréhez való szoktatását.
- Bemeneti mérés készítése, és az ehhez igazodó egyéni fejlesztési terv elkészítése.
- 3 havonta fejlődést értékelő megbeszélés a szülővel a fejlesztési terv alapján.
A szülő aláírásával igazolja, hogy megismerte a gyermekéről szóló tájékoztatást

A gyermekvédelemi munkánk alapelvei

- Az óvodában a gyermek a legfőbb érték. Minden pedagógus, és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a reábizott gyermekek védelme, segítése pedagógiai eszközökkel az óvodába lépés pillanatától a hazamenetelig.
- Szaktudásunkkal hozzájárulunk a családok nevelőfunkciójának segítéséhez, megerősítéséhez.
- Jelzőrendszer tagjaként kapcsolatot tartunk a gyermekek érdekét védő társintézményekkel.

Gyermekvédelmi munkánk célja

- Pedagógiai munkánkat úgy végezzük, hogy a gyermek és a szülő jogai érvényesülhessenek az intézmény belső jogi szabályozásának megfelelően.
- Évenként feltárjuk a gyermekek azon körülményeit, amelyek a gyermek fejlődését hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- Együttműködés a családdal, ezzel elősegítjük a gyermek családban történő nevelését, a veszélyeztetettségének megelőzését.
- A már kiépített jelzőrendszer továbbra is jó színvonalon való működtetése, a társintézményekkel a folyamatos kapcsolattartás.

Feladataink

- A hatályos törvények értelmében rögzítjük a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség fogalmát.
- Segítségnyújtás és a hátrányok enyhítése óvodai keretek között.
- Differenciált, személyes bánásmód és képességfejlesztés
 - az egyéni bánásmód, a tapintatos, egyéni, személyes kapcsolattartás,
 - a családok gyermekek iránti felelősségének erősítése,
 - a gyermekek megismerése, fejlettségi szintjének megállapítása,
 - A halmozottan hátrányos gyermekek esetében fontos:
 - az óvodai beíratás- és a hiányzás minimalizálását elősegítő tevékenység
 - az óvoda-iskola átmenet támogatása
 - a szociális háttérből eredő hátrányok enyhítése. A segítségnyújtás megoldásait a családi háttér megismerése során szerzett tapasztalatokhoz illesztjük, intervenciós gyakorlatot érvényesítjük
- Az inkluzív óvodai gyakorlatban a családdal szorosan együttműködésben lehetőség biztosítása a szülős beilleszkedésre, melynek során a gyermek kapcsolatainak, a családban elfoglalt szerepének megismerése.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel - figyelemfelhívással, példamutatással erősítjük a felelősségüket a gyermekük otthoni gondozása, nevelése iránt.
- Figyelemmel kísérjük a gyermek rendszeres óvodába járását, szükség esetén a szülőt felkeressük, a hiányzás okát felderítjük.

Kapcsolattartásaink

Cél a kölcsönös, partneri viszony ápolása a társintézményekkel:

- Önkormányzat szociálpolitikai csoportja
- Nevelési Tanácsadó
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyermekorvos, védőnő
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

4.3.2. Intézményünk kapcsolatrendszere

Az óvoda és a család

Az óvodák a családdal együtt, azt kiegészítve segítsék a gyermekek fejlődését. A gyermek nevelése elsősorban a család feladata, ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak. A szülő ismeri leginkább a gyermekét, gyermekének szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szakmai felkészültsége, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a családnak a gyermek neveléséhez. **Ezért a szülőkkel való korrekt, kölcsönös bizalmon alapuló, partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. Együttműködésünk során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.**

Az együttműködés elvei

Fontos, hogy a szülők érezzék, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, és őszintén szeretjük, elfogadjuk gyermeküket. Fontosnak tartjuk, hogy tájékoztatásuk hiteles, őszinte, tapintatos legyen, és előremutató segítséget nyújtson a gyermekek neveléséhez.

- Az óvodák úgy szervezzék meg a szülőkkel való együttműködést, hogy az biztosítsa a folyamatos információáramlást, a szemléletformálást, az óvoda szakmai munkájának megismertetését, valamint a gyermekek egyéni fejlődésének eredményeiről való tájékoztatást.
- Az óvoda házirendje részletesen tartalmazza a gyermeki és szülői jogokat, köteleességeket ill. az ezzel kapcsolatos törvényi feladatokat.
- Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban és szakmai felkészültségben példamutatóak legyünk.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

- **Ismerkedés** az óvodával (pl.: Baba-mama klub, nyílt nap, stb.)
- **beíratás** (az első személyes kapcsolat felvétele)
- **családlátogatás** (melyet még a beszoktatás előtt szükséges elvégezni)
- **Az anyás beszoktatás** (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvoda életét, a szokásokat, és mintát kapjon gyermeke neveléséhez)
- **A napi kapcsolattartás, egyéni beszélgetések** (elengedhetetlenül fontos, hogy a szülő tájékoztatást kapjon a gyermekével történt aznapi lényeges eseményekről- esetmegbeszélések, nevelési tanácsok) A szülőkkel való együttműködést- az otthon és az óvoda világának találkozásával- a szülők és a nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítjuk meg, melyben a pedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.
- **Szülői értekezletek** (a nevelési programmal kapcsolatos folyamatos felvilágosítások, házirend megismertetése, egészségügyi, pszichológiai stb. tárgyú előadások szervezése a szülők érdeklődése alapján pl. beszoktatás, dackorszak, iskolaérettség témaköreiben)
- **Nyílt napok** szervezése (az érdeklődő szülők közvetlenül megismerhetik az óvodában folyó munkát)
- **Szülőkkel együtt szervezett kulturális rendezvények, ünnepségek, kirándulások** (mind azt szolgálják, hogy a közös nevelési eredményeket, az otthoni hiányosságokat érzékeltetni lehessen) Nagy odafigyeléssel fordulunk a halmozottan hátrányos gyermekek ünnepeken való részvételére, és szüleik bevonására az óvoda ünnepeibe.
- sportvetélkedők, ügyességi versenyjátékok, városi-falusi sportnapok "Mozdulj Gyarmat!" stb.

- **Az igény elégedettség és elégedetlenségi vizsgálatok** (az óvodák évente felméri a szülők igényeit, elégedettségét, az eredményeket szülői értekezleten megbeszéljük, és a jogos észrevételeket orvosolni próbáljuk)
- **A szülői panaszok kezelésének rendszerét az óvoda Szervezeti Működési szabályzata és Minőségirányítási programja tartalmazza.**
- **Az óvodák megszervezik a szülői szervezetek,** közösségek képviselőinek megválasztását, véleményüket a törvényben meghatározottak szerint minden esetben kikérjük.

Feladatunk

- A családok védelme
- A pedagógus-, gyermek-, és a szülők közti őszinte, folyamatos kapcsolattartás.
- A családi nevelés problémáinak megoldásához adható megoldást közvetítő segítségnyújtás, ösztönző befolyásolás.
- A gyermeki szükségletek, szokások megismerése a szülők segítségével.
- A családi nevelésre, annak továbbfejlesztésére, eredményeire épülő nevelőmunka.
- A halmozottan hátrányos gyermekeknél az igény szerinti családlátogatás.

Óvoda és a bölcsőde

Az óvoda-bölcsőde kapcsolatában arra törekszünk, hogy a bölcsőde megérezze azt a szándékunkat, hogy elismerjük, értékeljük munkájukat.

Fontosnak tartjuk, hogy a bölcsődéből az óvodába való átmenet minél zökkenő mentesebb legyen. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Kapcsolattartás formái: A bölcsődei dolgozókkal emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája iránt. Látogatás, tapasztalatgyűjtés a várható gyermekekről. A bölcsődések és gondozónők meglátogathatják az óvodát. Közös szülői értekezlet az óvodába készülő gyermekek szüleivel.

Óvoda és az iskolák kapcsolata

A város iskoláival folyamatos, hagyományteremtő, kapcsolatot ápolunk. Fontosnak tartjuk, hogy a két intézmény közti átmenet zökkenőmentes legyen. Érdeklődünk egymás munkája, eredményei, problémái, gondjai iránt az emberi és szakmai kapcsolatok ápolásával.

A gyermek belső érése, a családi és óvodai nevelés eredményeként az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázással lehetőség nyílik az életkor figyelembevételével a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A kapcsolattartás formái: közös látogatások, tapasztalatcserék, részvétel az iskolai szülői értekezleten, meglátogatjuk az iskolába bekerült gyermekeket, szakmai munkaközösségek bemutatóin való kölcsönös részvétel.

Lehetőségeinkhez képest mindent megteszünk, hogy a halmozottan hátrányos gyermekek egyéni fejlődésük legoptimálisabb időszakában elkezdhessék iskolai tanulmányaikat.

Figyelemmel kísérjük az iskolába bekerült halmozottan hátrányos gyermekek beilleszkedését, fejlődését.

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Folyamatos kapcsolatot tartunk a városi **Művelődési Központtal és Könyvtárral.** A színház, mozi, múzeum kínálatát folyamatosan figyelemmel kísérjük, rendezvényeiken lehetőségeinkhez mérten részt veszünk. Kínálatukból úgy válogatunk, hogy elősegítsük a nevelési feladataink sokoldalú színes megoldását. Figyelemmel kísérjük a gyermekeknek való kiállításokat, a játszóház tevékenységeit.

A kapcsolattartás formái: rendezvényeken való részvétel, tájékozódás, megbeszélések, látogatások, szakmai napok közös szervezése.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

A fenntartóval

Kapcsolattartásunk egyrészt hivatalos, másrészt támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés, tapasztalatcsere, probléma megbeszélés jellemzi.

A kapcsolattartás formái:

- Kölcsönös tájékoztatás,
- munkamegbeszélések,
- az óvodavezető beszámolója
- tájékoztatás, kapcsolattartás a képviselőtestület tagjaival

Egészségügyi szakszolgálattal:

Kapcsolatban állunk a védőnővel, gyermekorvossal, fogorvossal.

A kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések,
- tájékoztató előadások szervezése szülők részére,
- évente fogorvosi vizsgálat szervezése
- tanköteles korúak részére iskola alkalmassági vizsgálat
- hallás- és látásvizsgálat évente

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatokkal, gyermekotthonokkal:

Kapcsolattartásunk folyamatos, rendszeres, gyermekvédelmi felelőseink informálják az intézményt a veszélyeztetett és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos eseményekről, fejleményekről, kezelendő problémákról, így segítve egymás munkáját.

A kapcsolattartás formái: tájékoztatás, esetmegbeszélés, közös problémamegoldás, intézkedés iránti kérelem.

Szakmai szervezetekkel:

Együttműködünk a Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézettel, a Nevelési Tanácsadóval, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal.

A kapcsolattartás formái:

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai továbbképzéseket, értekezleteket, programokat, részt veszünk a szakmailag fontosnak tartott előadásokon.

Szükség szerint igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásait, logopédiai fejlesztések, fejlesztőpedagógiai foglalkozások, gyógypedagógusi fejlesztések és az iskolaérettségi vizsgálatok területén. Támaszkodunk az ott dolgozó szakemberek segítségére.

Az együttműködés formái: Tájékoztató előadások, amelyet a Nevelési Tanácsadó szakemberei tartanak a szülőknek, alkalmanként esetmegbeszélések. Év eleji szűrő vizsgálatok. Egyes részfunkciós zavarokkal (beszéd, magatartás, értelmi) küzdő gyermekekkel külön foglalkoznak az intézet szakemberei.

- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodák kapcsolatot tartanak az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Óvodai életünk tevékenységformái, melyek óvodánként magukba foglalják a : játék, a vers, a mese, ének-zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, munkajellegű tevékenységeket és a tanulás területeit.

Tevékenységformáink az alábbi nevelési célokat foglalják magukba:

5.1. A gyermeki játék elsődlegességét óvodáink tiszteletben tartják, a gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatására törekszünk.

- Célunk: Sokféle tapasztalat, élmény és játéklehetőség biztosításával, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosítása mellett.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata:

- a szabad játékot segítő nyugodt légkör biztosítása,
- elegendő idő és megfelelő játszóhelyek biztosítása.
- a játékeszközök biztonságos, ugyanakkor a gyermek számára hozzáférhető módon való tárolása
- az eszközhasználat szokásainak kialakítása. Közös tapasztalatszerzések biztosítása a megismerő tevékenységekhez
- a gyermek életkorának, fejlettségének megfelelő játéktevékenység elősegítése, melyben megjelenhet a gyakorló-, konstruáló-, dráma-, szerep- és szabályjáték is.

5.2. Vers-mese tevékenységeknél

- Célunk a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállításával a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítését, valamint a pozitív személyiségjegyek megalapozását tűztük ki célul. A gyermek szemléletmódjának, világképének, belső képalkotásának formálása, a népköltészet iránti fogékonyságának elősegítése, elmélyítése, a népi, klasszikus, kortárs irodalmi műveknek egyaránt teret engedünk.

Óvodapedagógusi feladatok

Megfelelő arányú válogatás a hazai és a világirodalom klasszikus és kortárs műveiből, valamint a palóc népmesék tárházából.

5.3. Ének-zene, énekes játék

- Célunk: megéreztetni a gyermekekkel a közös éneklés, dalos játék örömét-, a népdalkincsünk szépségét, gazdagságát, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, mozgásos kultúráját. a zenei anyanyelv kialakulásának elősegítése. A gyermek érzelmi, zenei kreativitásának alakítása, fejlesztése. Közös zenei tevékenységek kapcsán felfedeztetjük a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét. A zenehallgatási anyagok megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiség, etnikai kisebbség kultúrájának fejlesztési lehetőségeit is.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Beszéd és zenehallás, mozgás fejlesztése
- Hagyományápolás, népdal kincsünk megismertetése
- Palóc népdalokkal való ismerkedés biztosítása.

5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységeink

- Célunk a gyermekek tér-, forma-, és színképzetének gazdagítása, népi mesterségekkel való ismerkedés, az esztétikai igényesség alakítása, gyermeki önmegvalósítás elősegítése, sikerélményhez való juttatás. Mindezt változatos technikák biztosításával és az eszközök állandó, elérhető helyen való tárolásával igyekszünk biztosítani.

Óvodapedagógus feladata:

- o Megismertetni a gyermekekkel az eszközöket, azok használatát
- o Anyagok megismertetése, használata
- o különböző technikai alkalmazások megismertetése
- o Palóc népi motívumok felfedeztetése.

5.5. Mozgás, mozgásos játék:

- Célunk a természetes mozgáskedv fenntartása, a gyermeki mozgásigény sokoldalú kielégítése, a tájékozódó- alkalmazkodó és az akarati képességek, fejlesztése- sokféle eszköz biztosításával. A mozgásos életmód megszerettetése, a szervezet ellenálló képességének növelése, az összerendezett mozgás kialakítása.

Óvodapedagógus feladata:

- Mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése
- A mozgásigény különbözőségének figyelembevételével a mozgásigény kielégítése
- Ösztönzés a mozgásra
- Változatosan, differenciáltan, párhuzamosan végezhető tevékenységek biztosítása a mindennapos mozgásban (mindennapos testnevelés)

5.6. Külső világ tevékeny megismerésének

- Célja, hogy szeressék és védjék a gyermekeink a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, legyenek fogékonyak a természet szépsége iránt és tegyenek is érte. A megismerést lehetőség szerint a természeti, társadalmi környezetben biztosítjuk gyermekeink számára. Hagyományaink ápolásával lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek megismerjék szülőföldünk hagyományát, szokásait, értékeit. Ezek szeretetére és védelmére neveljük őket.

5.6.1. Mennyiségi- és formai összefüggései- játékos matematikai tevékenységek:

- Célunk a környező világ mennyiségi-, formai- és kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek ötleteihez, igényeihez igazodva játékosan, változatos eszközök biztosításával.

Óvodapedagógus feladata:

- tegye a gyermek számára lehetővé a környezet tevékeny megismerését
- biztosítson elegendő alkalmat, időt, eszközöket és helyet a spontán szervezett tapasztalatszerzésre
- segítse elő az önálló véleményalkotást, és a döntési képesség fejlődését, ok-okozati összefüggések felismertetését

5.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, értelmezésünk szerint: a gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomásaik, tapasztalataik, élményeik alapján tanulnak, fejlődnek. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított formában tanuljon a gyermek.

- A **tanulás elsődleges célja** a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, a képességek fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.

Óvodapedagógus feladata:

- a támogató környezet megteremtése
- a gyermekek előzetes ismereteire, tapasztalataira, épít
- biztosítja a felfedezés lehetőségét és a kreativitás erősítését
- sokszínű, változatos, cselekedtető elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása
- A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítséget biztosít, személyre szabott pozitív értékelés biztosításával

Óvodában lehetséges tanulási formák:

- az utánzásos minta és a modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- a gyakorlati problémamegoldás

5.8 Munka jellegű tevékenységek

- Célunk: A gyermeki munka megszerettetésével olyan tulajdonságokat alakítsunk ki a gyermekekben, amelyek fejlesztik személyiségüket, közösségi kapcsolataikat. Az elemi szintű szociális – és életviteli kompetenciák megalapozása, fejlesztése. A munka a gyermek önként és örömmel végzett tevékenysége legyen.

Óvodapedagógus feladata:

- Munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása
- Az önkiszolgálás és a munkajellegű tevékenységek eredményei tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.
- A gyermek saját magához mért fejlesztő értékelése

Minden tevékenységünket áthatja az anyanyelvi nevelés, a spontán és irányított beszélgetések.

Óvodai életünk tevékenységformái, részletesen kidolgozva- nevelési programunk szerves részeként, a függelékben kerültek beillesztésre.

5.9. Hagyományápolás

A szokásaink többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a munkákhoz, egyházi ünnepekhez kapcsolódnak.

- Célunk: Ünnepekhez kapcsolódó komplex lehetőségek kihasználása: Élmény, ismeretszerzés, ízlésfejlesztés, közösségépítés, hazaszeretetre nevelés, viselkedési minta közvetítés, szórakozást nyújtás.

Óvodapedagógus feladata:

Az ünnepnapok emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból külsőségek és tartalmi tekintetében is. Hagyományaink, múltunk megismertetése a gyermekeinkkel, élményeken, cselekedtetésen keresztül. Az ünnepek, rendezvények előkészületeibe a szülőket bevonva, lehetővé tesszük azokon való részvételüket.

Óvodai ünnepeink:

- Anyák-napi köszöntés
- Évzáró-ballagás
- Gyermeknap rendezvények

Népszokásokhoz kapcsolódó ünnepek

- Szüreti hagyományok
- Adventi időszak
- Mikulás várás
- Karácsony
- Ovi farsang
- Húsvét
- Pünkösöd

Zöld jeles napok:

- Állatok világnapja/okt.4
- Víz világ napja/ márc.22.
- Madarak Fák napja /május 10
- Föld napja / ápr.22
- Cigányság világ napja / márc

Nemzeti és Városi ünnepeink:

- Október 23
- Március 15
- Január 29 Civitas Fortissima

Kompetencia alapú neveléshez kapcsolódó rendezvények, programok, melyek az intézményi innovációkhoz kapcsolódnak.

6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

Az iskolai élet megkezdésére alkalmas gyermeknek az alábbi feltételekkel szükséges rendelkeznie:

Testi-, lelki- és szociális érettség, mely szükséges a sikeres iskolai munkához:

a./ A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b./ A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei, készségei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának)

c./Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan éretté válnak az iskolára.

A szociálisan egészséges gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben ezt az iskolai légkör lehetővé teszi.

d./ Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A testileg, lelkileg, szociálisan egészségesen fejlődő gyermek:

- Az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés és a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Meg jelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, és környezetéről, tudja a nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, és a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. A kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptációja

A TÁMOP 3.1.4-08/2/2009-0109 számú pályázat kapcsán a Központi Óvoda mellett a Nyitnikék, Cseperedő, Játékvár Tagóvodáinkban történt meg a 2009/2010 nevelési évben a kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetése öt csoportban. Vállaltuk, hogy ezekben az óvodákban a következő öt évben minden csoporttal bekapcsolódunk a kompetencianevelésbe. A többi Tagintézményünk is választhatja ezt a lehetőséget.

Nevelési programunk az élethosszig tartó tanulás megalapozásának kulcskompetenciáit a nevelőmunka középpontjába helyezi. Ennek a célnak a teljesülése akkor várható, ha minél korábban elkezdjük a kompetenciák megalapozását, fejlesztését.

A kompetencia alapú óvodai programcsomagot a nevelési programunkhoz, a meglévő pedagógiai gyakorlatunkhoz, az alkalmazott nevelési eljárásainkhoz illesztjük.

- Az őselemek jelképrendszerén keresztül a tématerv ajánlásai mellett az intézmények saját projektjei, témahetei biztosítják az **újszerű módszertani elemekkel megvalósítandó változatos, előzetes egyéni ismeretekre építő, cselekvéses tapasztalatszerzésen alapuló ismeretszerzést.**
- A játék, érzelem erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítésére törekszünk.
- Inkluzív pedagógiát alkalmazunk.
- Támogatjuk az óvoda-iskola átmenetet, a sikeres iskolakezdést.

A pedagógiai fejlesztés során a kisgyermekkor életkori sajátosságait tartjuk szem előtt, teret engedve az egyéni sajátosságok felszínre kerülésének és az egyéni bánásmód fokozott érvényesítésének.

Fontosnak tartjuk, hogy a komplex kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptációja mind a befogadó, mind a befogadott hátrányos helyzetű és SNI kisgyermeket egyaránt érintse. A kompetencia alapú programcsomag bevezetése öt éves folyamatot igényel, a csoportok bekapcsolódási terve az éves munkatervben kerül meghatározásra.

8. Az óvodánk írásos dokumentumai:

- Központi Óvoda Helyi Nevelési Programja, benne függelékként a Nyitnikék, Meseerdő- Ipolyszög, Központi székhelyintézmény, Cseperedő, Játékvár, Patvarc Tagóvodák nevelési sajátosságai.
- Központi Óvoda Minőségirányítási Programja
- Éves Munkaterv
- Csoportnaplók
- Személyiség lap

9. A gyermek fejlődésének nyomon követése:

Célja: minél több ismeretet kapjunk a gyermekről, minél több természetes helyzetből merítve.
A folyamatos megismerés, a fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját.

A megfigyelés, mérés területei:

- Szociális képességek
- Értelmi képességek
- Verbális Képességek
- Testi Képességek
- Érzelmi, akaratí fejlettség

A gyermek fejlődésének nyomon követésére használt dokumentumok

- **Minőségi mutató a gyermekek fejlődéséről**

Megfigyelési mérőföldkövek:

Bemenet: kitöltendő a bekerülés után két hónapra.

Kimenet: iskolába menetel előtt

- **Személyiség lap:** folyamatosan figyelemmel kísérjük a fejlődést, félévente írásos értékelést készítünk a törvényi előírásoknak megfelelően.

A szülőkkel tartott folyamatos kapcsolat során tájékoztatást adunk a fejlődési ütemről, a megelőzés és a korrekció érdekében javaslatot teszünk a fejlesztés lehetőségeire, és segítő szakemberrel való együttműködést megszervezzük. A gyermek fejlődéséről vezetett dokumentációba a szülők számára a betekinthezőséget biztosítjuk.

10. Záró rendelkezések

A program gondozása

A program sikeres felhasználása érdekében fontos rendelkezni a folyamatos gondozásáról, időnkénti beválás vizsgálatáról, ennek érdekében:

- a minőségirányítási programban minden óvodára elkészítettük a nevelési program felülvizsgálatának és módosításának eljárásrendjét
- folyamatosan követjük a partnerek igényeit,
- Ügyelünk arra, hogy a nevelési program az alapító okirat változása esetén a feladattal összhangban álljon,
- 5 évenként vizsgáljuk a nevelési folyamat eredményeit, célja a hatékonyság, minőség javítása, önképzés és továbbképzés tudatos tervezése.
- A program célját és megvalósulás szintjét összevetve elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat. A program megvalósulását véleményezik a szülők, ellenőrzi, értékeli az óvoda vezetője ill. a fenntartó által felkért szakértő. Elemzést végezhet a szaktanácsadó.
- Ha szükséges a program bizonyos részeit módosítjuk, aktualizálását elvégezzük.
- Vizsgálni, elemezni, értékelni szükséges:
 - az évente kimenő gyermekek szüleinek visszajelzéseit, javaslatait,
 - 5 évente a külső partneri kör véleményét, a program gazdaságosságát, a nevelőtestület pedagógiai kultúráját

A nevelési program nyilvánossága:

E program 1- 1 példányát a tagóvodák nevelői irodájában helyezzük el.

A szülők, érdeklődők elérhetik honlapunkon, intézményeinkben elkérhetik, tájékoztatást kérhetnek - előzetes időpont egyeztetés után - az óvoda vezetőjétől ill. a helyettesétől, a tagóvoda-vezetőktől.

Tájékoztatást adunk a program tartalmi részéről az év eleji szülői értekezleteken.

Az óvodai beiratkozás előtt, a szülők tájékoztatására az óvodavezető intézkedése szerint szervezett formában is sor kerülhet a program ismertetésére.

A hirdetőtáblákon közöljük a nevelési program elhelyezésének, és a tájékoztatás kérésének rendjét.

Érvényességi nyilatkozat

A Nevelési Program érvényességi ideje:

2010 szeptember 1-től 2017. 08. 31-ig

A Nevelési Program módosításának indokai lehetnek:

- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület a program módosításáról dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol
- ha a törvény módosításról rendelkezik

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- szóbeli előterjesztés a munkatársi értekezleten
- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjéhez

Legitimációs záradék

Véleményezte:

Dátum:.....

Egyetértését kinyilvánította:

A Központi Óvoda Szülői Közossége

Dátum:.....

Egyetértését kinyilvánította a

Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselője:

Dátum:2010.06.04. .

Pintér Attila
(Nyilatkozat csatolva)

Egyetértését kinyilvánította az

Országos Szlovák Önkormányzat képviselője:

Dátum:.....

Elfogadta:

Központi Óvoda Nevelőtestülete

Dátum: 2010.06.04

Határozatok csatolva

Jóváhagyta:

Balassagyarmat Város Önkormányzatának Oktatás, Ifjúsági, Sport és Művelődési Bizottsága

Dátum:.....

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

Balassagyarmat Város Önkormányzatának Képviselőtestülete

Közükatási Szakértő

Központi Óvoda Nevelőtestület

Szülői Képviselő

MELLÉKLET

A nevelési program végrehajtásához szükséges a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az óvodánkban a program céljaihoz rendelt eszközrendszer

Célunk, hogy az eszközök az eszköznormának megfelelő minőségben, darabszámban álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A felsorolt eszközök szolgálják az SNI gyermekek fejlesztését, valamint a szlovák nemzetiségi, és roma kisebbségi nevelésben résztvevőket is.

Az intézmények rendelkeznek a felsorolt eszközök 90%-val, egyéni, különleges igények nem jelennek meg.

Játék

A kreativitást segítő játékeszközök biztosítása:

Olyan eszközöket biztosítunk, melyek felkeltik érdeklődésüket, cselekvésre ösztönzik őket, kibontakoztatják és gazdagítják elképzeléseiket. Arra törekszünk, hogy környezetbarát anyagokból készüljenek, legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatók, praktikusak és sokféle játéktevékenységre ösztönözzenek.

A készen vásárolt játékok mellett helyet kapnak az általunk és a gyermekek által készített kiegészítő eszközök is.

A szerepjáték kialakulását elősegítjük kész és félkész eszközök biztosításával is.

Vers, mese, dramatikus játék

A célt segítő eszközök:

- filcből mese- és versillusztrációk
- sík-, ujj-, kesztyűbábok
- meséhez, vershez képek, leporellók
- mágnesképek
- diavetítő, diafilm, vetítövászón
- mesekönyvek
- szlovák nemzetiségi nevelést segítő mesekönyvek, verseskötetek
- roma kisebbségi nevelést segítő mesekönyvek, verseskötetek
- meseláda

Ének, énekes játékok, zenehallgatás

A célt segítő eszközök:

- cintányérok
- dobok, ütők
- csörgők
- metallofon
- triangulum
- magnó, lemezjátszó, CD
- ritmushangszerek
- furulya
- köcsögduda
- doromb
- lopótök
- nádsíp
- fűzfásíp
- szlovák nemzetiségi nevelést segítő kazetták, cd-k, daloskönyvek
- roma kisebbségi nevelést segítő kazetták, cd-k, daloskönyvek

Rajzolás, mintázás, kézi munka

A célt segítő eszközök:

- festékek
- filctollak
- zsírkréta
- színes ceruzák
- ragasztó
- rajzlapok
- krepp papír
- rajztáblák
- nyomdák
- Hébó /gyurma/
- rajzszen
- táblai kréta
- hegyező
- olló, tű, fonalak, cérnák, rafia, textilek, gyöngyök
- szövőkeret
- Brix kiöntő-építő
- agyag
- viasz
- különböző növények, termékek
- bőrök, nemez
- színes kartonok, tafet papírok

Mozgás, mozgásos játék

A célt segítő eszközök:

- karikák
- különböző méretű labdák
- babzsákok
- zsámolyok
- NDK tornaszer
- szőnyegek
- szekrény
- szalagok, kendők, botok
- BODY-ROLL
- bordásfal
- kosárlabda állvány
- medicin labdák
- ugrókötel
- Vesco eszközök
- biciklik
- mászókáék
- nagy álló tükör
- Mozgás kotta (Játékvár tagóvodában)

A külső világ tevékeny megismerése

A célt segítő eszközök:

- képek /család, állatok, testrészek, növények, közlekedés, zöldségek, évszakok, gyümölcsök /
- öltöztető babák
- munkalapok
- kártyák / rovarok, vadállatok, sport, munka, közlekedés /
- vetítő és diaképek
- video, videókazetták
- könyvek, újságok (növényekről, állatokról, természeti jelenségekről, stb), enciklopédiák,
- TV
- fényképezőgép
- nagyító
- távcső

Környezet mennyiségi és formai összefüggései

A célt segítő eszközök:

- mérleg
- vonatok, házak /szemléltető eszközök /
- színesrudak, hasábok, kockák, házak, mackók, kacsák, halak
- MINIMATT, vagy hasonló célt szolgáló készlet
- számolópálcikák
- korongok, dobókockák
- Ezt rakd ki!
- terület - hosszúságméréshez eszközök
- dominók
- tálcák, tükör
- mágnesláblák, mágnes
- utak, vázák
- munkalapok, síkmértani formák
- keskeny-széles képkirakó
- labdák, szalagok, logikai készlet
- fejlesztő játékok

Munkajellegű tevékenységek

A célt segítő eszközök:

- Napos kötének
- gyermekeknek való söprű, lapát, vödör, kapa, gereblye, kosár, locsolókanna, hólapát
- madáretető

Anyanyelvi és kommunikációs nevelés

A célt segítő eszközök:

- képes fűliák
- nagy évszakos képek
- mágneses képek
- mesekönyvek
- magnó, mikrofon

Nevelő munkát segítő szakkönyvek, folyóiratok tevékenységenként.

Függelék

- 1. Nyitnikék tagóvoda sajátos arculata**
- 2. Meseerdő és Ipolyszögi tagóvodák sajátos arculata**
- 3. Központi Óvoda székhelyintézményének sajátos arculata**
- 4. Cseperedő tagóvoda sajátos arculata**
- 5. Játékvár tagóvoda sajátos arculata**
- 6. Patvarci tagóvoda sajátos arculata**

3. számú függelék

A balassagyarmati Központi Óvoda székhelyintézményének sajátos arculata

„ A boldog élet titka a sok-sok apró öröm ”

/ Iris Murdoch /

Tartalomjegyzék

1. Az óvoda adatai	38
2. Helyzetkép az óvodáról.....	38
2.1. Óvodánk személyi feltételei.....	39
2.2. Óvodánk tárgyi környezete	40
A program tevékenységformái	40
5.1. Játék, játékidőben szervezett irányított ismeretszerzés	40
5.2. Vers, mese, dramatikus játék	45
5.3. Ének, énekes játékok, zenehallgatás	47
5.4. Rajzolás, mintázás, kézi munka.....	49
5.5. Mozgás, mozgásos játék	52
5.6. A külső világ tevékeny megismerése	54
5.7. Munkajellegű tevékenységek.....	58
6. Anyanyelvi és kommunikációs nevelés	60
7. Óvodai ünnepek, néphagyomány ápolása	62

Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1. Az óvoda adatai

Az intézmény neve: Központi Óvoda

Címe: 2660 Balassagyarmat
Deák Ferenc út 19.

Telefon: 35/ 300-122 „A” épület
35/300-278 „B” épület

Fenntartója: Balassagyarmat Város Önkormányzata

Címe: 2660 Balassagyarmat
Rákóczi fejedelem út 12.

Telefon: 35/ 505-900

Intézményegység vezető neve: Tózsér Júlia Judit

Az óvodai férőhelyek és a csoportok számát az Alapító okirat határozza meg.

2. Helyzetkép az óvodáról

Óvodánk a város központjában, mégis csendes helyen családi házas környezetben, két épületegységben működik 1843m² –es területen. Egyik épület sem óvodának épült. A Deák úti épület (1910-ben épült polgári ház) ódon hangulatú, patinás homlokzatú épület, nagy belső udvarral, mely alkalmas a gyermekek sokoldalú mozgásigényének kielégítésére. Pályázatok írásával próbálunk anyagi támogatást szerezni, hogy minél esztétikusabb megjelenéssel fogadhassuk a hozzánk érkező gyermekeket.

A Kossuth úti épület viszonylag szépen berendezett helyiségekkel rendelkezik. Itt található a logopédiai helység, a tornaszoba, mely nagyon kicsi.

Vegyes és homogén összetételű csoportokkal működünk. Így a szülők számára megvan az a lehetőség, hogy eldönthessék, milyen típusú csoportban kívánják gyermekük óvodai nevelését megoldani.

Nevelőmunkánk elismertségét jelzi, hogy volt óvodásaink szívesen visszajönnek látogatóba, a már szülőkké váltak közül pedig sokan hozzánk íratják be gyermeküket.

Pedagógiai gyakorlatunk egy gyermekközpontú, szeretetteljes, családias légkört biztosító óvoda önmeghatározása:

- Ahol a játékokra alapozva szervezzük meg a gyermekek életkor-specifikus tevékenységrendszerét és igényeikhez igazított tapasztalatszerzését.
- Ahol a másság elfogadására, tiszteletben tartására mintaadással neveljük a gyermekeket.
- Ahol lehetőséget adunk a szülőknek ahhoz, hogy gyermeküknek vegyes illetve tiszta csoportú óvodai életteret válasszanak.
- Ahol a gyermekek megismerkedhetnek a néphagyományokkal.

A gyermekek különböző szociális környezetből, érkeznek óvodánkba. Sajnos, kommunikációs készségük tükrözi az elfoglalt családok gyakran rohanó, érzelmileg

elhanyagoló nevelését. Nagyon sok a beszédhibás gyerekünk, ami továbbgondolkodásra ösztönöz bennünket.

A családok többsége általában jó, illetve megfelelő szociális és társadalmi körülmények között él. A szülők közül sokan felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Ugyanakkor azt is észre kell vennünk, hogy évről évre növekszik a hátrányos helyzetű gyerekek száma óvodánkban. Velük és családjukkal, nagy tapintattal és odafigyeléssel kell foglalkozni.

A szociálisan hátrányos helyzetű, az átlagtól eltérő, fejlesztésre szoruló gyermekekkel való foglalkozás minden óvodapedagógus feladata.

A csoportokban e téren folyó mindennapi munkához a fejlesztő pedagógus szakon szakvizsgázott két kolléganőnk ad segítséget. Ugyanakkor fejlesztő foglalkozásokat tartanak a Nevelési Tanácsadó szakembereinek útmutatásával, segítségével, a csoportból kiemelve – egyéni vagy kiscsoportos formában – az arra leginkább rászoruló gyermekeknek.

2.1. Óvodánk személyi feltételei

Óvodánk csoportjaiban a törvény által előírt két óvodapedagógus és egy dajka foglalkozik a gyermekekkel.

Egyéb alkalmazottak a Központi Óvoda létrejöttével kerültek óvodánkba.

- 1 fő fejlesztő óvodapedagógus
- 2 fő helyettesítő óvodapedagógus
- 2,75 adminisztrátor
- 1 fő udvaros
- 1 fő konyhai kisegítő

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő, mindenki felsőfokú végzettségű.

Pedagógusaink a következő plusz képesítéseket szerezték meg:

- 1 fő tanügyigazgatási szakértő – szakvizsgát adó
- 1 fő óvodavezetői – szakvizsgát adó
- 2 fő fejlesztő pedagógus – szakvizsgát adó
- 1 fő tanítói
- 2 fő úszásoktatói
- 1 fő „C” kategóriás néptánc oktatói
- 1 fő „C” kategóriás bábvezetői
- 1 fő közlekedési szakreferens
- 1 fő számítógép kezelő és használó

Többen végeztek el különböző tanfolyamokat, amelyek az óvoda és a gyermekek életében jól alkalmazhatóak.

Óvodánkban folyó minőségi munkát elősegíti, hogy 2 fő minőségbiztosítással kapcsolatos tanfolyamon vett részt.

2.2. Óvodánk tárgyi környezete

Óvodánk egyik épületrésze sem óvodának épült. A Deák úti épületrész családi ház jellegét a helyiségek elrendezése is megőrizte. Az épületben 3 csoportszoba van, ezek közül 2 alapterülete tágas, de nagy létszámú csoportnak így is szűkös. Folyamatosan újítjuk a csoportszobákat. 1 csoport teljesen új bútort és laminált parkettát kapott, másik csoportba beépített szekrény került. A kis terembe szülői segédlettel galéria épült, ezzel is próbáltuk növelni a játékteret. Egy csoportban a radiátorok cseréjére is sor került. Vizesblokkjaink az elmúlt évben kerültek felújításra, a fiúknak piszoárokat szereltek fel., megnövelve a mosdók wc-k számát. Három csoport közösen használja a mosdót, ez bizonyos mértékben meghatározza szervezési feladatainkat. Új burkolatot kapott a lépcső, az előtér és a folyosó egy része is – ennek folytatása anyagi lehetőségeink függvénye. Az előző években megújult a konyha és a dolgozói öltöző is.

A Kossuth úti épület belső elrendezése szerencsésebb, a két csoportnak külön-külön mosdója és öltözője is van. A csoportszobák tágasak, jó a természetes megvilágításuk, gyermekméretű bútorokkal vannak berendezve. Ebben az épületben kapott helyet óvodánk tornaszobája, valamint a logopédiai - fejlesztő szoba is. Közelmúltban kapott új bútorzatot a dolgozói öltöző, mely egyben iroda is.

Az épületekhez tartozó udvar elég nagy ahhoz, hogy gyermekink mozgásigényét kielégítse. Folyamatosan fejlesztjük, szépítjük udvarunkat: fákat, bokrokat, virágokat ültetünk, környezetbe illeszkedő, esztétikus, természetbarát, EU szabványnak megfelelő játékokat használunk. Homokozóink fölé árnyékolót építettünk, ezzel is óvjuk gyermekeinket a nap káros sugaraitól. A mászóakák, csúszdák köré gumitégla burkolat került. Közelmúltban közkedvelt, korszerű játékokat kaptunk a Delphi-től is. Kialakításra került egy viakolorral kirakott részt, ahol a gyerekek szívesen bicikliznek, és az ünnepélyeinket, műsorainkat is itt tudjuk megtartani.. Minden udvarrészen van egy-egy nagy fa (hárs, gesztenye), amelyek megfelelő árnyékot adnak a nyári napsütésben..

A program tevékenységformái

5.1. Játék, játékidőben szervezett irányított ismeretszerzés

Játék

Céljaink: -

- a gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása változatos, tudatos, indirekt módon irányított játéklehetőségekben, amely erősíti pszichikumukat.
- az élmények, tapasztalatok gazdagításával a sokszínű játék kialakulásának elősegítése, kreativitásuk fejlesztése, a népi játékok megkedveltetése
- minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék,
- a játékidőben szervezett, irányított és spontán ismeretszerzés alakuljon ki, amely elősegíti a gyermek kompetenciáinak fejlődését, az attitűdök erősítését és a képességek fejlődését
- A gyermek kíváncsiságának és tevékenységvágyának kihasználása, a szabad játék lehetőségével az egyéni ötletek kibontakoztatása
- A játékon keresztül az erkölcsi tulajdonságok fejlesztése, a szokás és normarendszer alakítása.

Feladataink:

1. A szabad játékhoz szükséges feltételek biztosítása- idő és tér vonatkozásában-, ezen belül is a könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgáló térfelosztás (mesesarok, családi játék, építő játék)
2. A tapasztalatszerzéshez megfelelő élményhátteret biztosítunk, lehetőséget nyújtunk az ismeretek szerepjátékban való eljátszására
3. A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások, ismeretek feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és játékidőben szervezett, irányított ismertszerzés során
4. A gyermeki tevékenységben megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
5. Játékok segítése különböző módszerekkel.

- A pedagógus a játék folyamatát figyelemmel kíséri, ráérez a gyermek lelkiállapotára, magatartásával feloldja a feszültséget, elszigeteltséget. Elfogadja és elfogadtatja a magányos, más, vagy agresszív viselkedésű gyermeket is, de törekszik a kiváltó okok csökkentésére, megszüntetésére, az agresszió oldására.

Ha szükséges szakember segítségét kéri a szülő egyetértésével.

Mintaértékű kommunikációval, érthető, kifejező, hiteles beszéddel nyugodt hangvételt valósít meg, az éppen aktuálisan csoportra és egyénre szabottan formálандó szokásokat, normákat hangsúlyozza, az együttélés kulturált normáit, megerősíti

1. *A játékhoz szükséges feltételek biztosítása, a könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgáló térfelosztás (mesesarok, családi játék, építő játék)*

Alkotó kedvű légkört olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy kivel, milyen játékot játszanak, milyen eszközzel, mennyi ideig tart játéku.

Mindezekhez nekünk kell megteremtteni a feltételeket.

Csak annyi szabályt vezetünk be, amennyi segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle tevékenységet, az elképzelések valóra váltását.

Kreatív légkör megteremtésével segítjük a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, az alkotó együttműködés kialakulását.

A képességfejlesztő játékoknál szabadon választhatnak a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között.

Az együttjátszásaink során teremtyük meg a kezdeményezett játékokhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat, helyet. Összinté játékukkal igyekszünk mély átérzésre serkenteni a gyermekeket.

Az oldott légkör érdekében gyakran használunk humoros, tréfás szavakat kifejezéseket.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása:

A gyermekek a csoportszobában általában önállóan (amíg erre nem képesek óvónői segítséggel) alakíthatják ki játéku számáa a megfelelő helyet.

Lehetőségeinkhez mérten többféle állandó és variálható „kuckót” igyekszünk kialakítani. Különös gonddal alakítyuk meghitté, esztétikussá a mesesarkot, amely a dramatizálások és bábozások és építőjátékok helye is.

A rajzoláshoz, festéshez, kézimunkához, barkácsoláshoz szükséges eszközöknek, anyagoknak állandó helyük van.

Törekszünk arra, hogy a csoportszobában megkezdett játékuat az udvaron is folytathassák. Mivel játékuerük lényegesen megnövekszik a szabadban – minél több nagymozgásos tevékenységre ösztönözzük őket. Segítyük az udvari szerepjáték kibontakozását megfelelő feltételek megteremtésével.

A játékhoz szükséges idő biztosítása:

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával kezdődik.

Törekszünk arra, hogy a zavartalan játékidő a lehető leghosszabb legyen. Ezt a csaknem teljesen folyamatos napirenddel biztosítjuk.

Csak akkor szakítjuk meg a játék folyamatát, ha egy-egy csoportosan végzett tevékenység azt megkívánja (ebéd, séták, mozgásos tevékenység)

A játéklejődés szakaszait figyelembe véve biztosítjuk a befogadás idején a kis gyermekek szinte egész napos játéktevékenységét, kivéve a tisztálkodás, alvás, étkezés idejét.

A későbbiekben az egyéni és társas játékigényeknek megfelelően biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot.

A napi életszervezésben arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez is.

A kreativitást segítő játékeszközök biztosítása:

Olyan eszközöket biztosítunk, melyek felkeltik érdeklődésüket, cselekvésre ösztönzik őket, kibontakoztatják és gazdagítják elképzeléseiket. Arra törekszünk, hogy környezetbarát anyagokból készüljenek, legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatók, praktikusak és sokféle játéktevékenységre ösztönözzenek.

A készen vásárolt játékok mellett helyet kapnak az általunk és a gyermekek által készített kiegészítő eszközök is.

A szerepjáték kialakulását elősegítjük kész és félkész eszközök biztosításával is.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe:

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Ezért lehetővé tesszük számukra, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti és társadalmi környezetükben szerzett tapasztalataikat újra és újra átélhessék játékidőben is. Óvodai séták, kirándulások, látogatások alkalmával tudatosan törekszünk arra, hogy az itt szerzett ismeretek a gyermekek számára élménnyé váljanak.

Közösen szerzett tapasztalat, élmény éppúgy elindíthat egy játékszituációt, mint az otthonról hozott egyéni élmény. Meghallgatjuk a gyermekek beszámolóit, arról, hogy merre jártak, mi történt velük. Ez az egyéni, differenciált bánásmód a családdal való együttműködés érdekében is jelentős.

A negatív érzelmek is megjelennek a játékban. Segítséget adunk ahhoz, hogy a szorongó, félénk kisgyerek védelmet találjon. Törekszünk arra, hogy játékukban a pozitív élmények kapjanak nagyobb hangsúlyt.

2. Óvodás korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták.

A gyakorló játék a játékeszközökkel, azok tulajdonságaival való ismerkedést segíti elő.

Lényege: egy újszerű cselekvés ismételtetése, amely örömet okoz a gyermeknek. Biztosítjuk számukra a mozgásteret és azokat a játékszereket, anyagokat, melyek alkalmasak manipulációs vágyaik kielégítésére.

Ezek az eszközök a csoportszobában és a szabadban is állandóan a gyermekek rendelkezésére állnak.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorlójáték lehetőségét homokozás, kavicsrakosgatás, kavargatás formájában.

Természetes anyagokat, terményeket gyűjtünk a gyermekekkel, ezzel is gazdagítjuk játékukat. Mintát adunk a játékok helyes használatához.

Ezek a tevékenységek fejlesztik a szem, kéz koordinációit, a kezesség kialakulását.

A szerepjáték a gyakorló játék keretei között bontakozik ki és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el.

A gyermekek szabadon választhatják meg játszótársukat, játékeszközeiket és önállóan alakíthatják ki játékhelyzeteiket.

Sokféle kelléket biztosítunk, hogy minél többféle szerepet formálhassanak meg.

A gyermekek a vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság lényeges mozzanatait, játékuk tapasztalataikat, ismereteiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi.

Ügyelünk, hogy szerepeiket konfliktusok nélkül el tudják osztani egymás között. Arra törekszünk, hogy a gyermekeknek minden évszakban módjuk legyen az udvaron is a szerepjátékra. Ösztönözzük őket az évszakokhoz kötött élmények megjelenítésére.

A dramatizálás, bábozás gazdagítja a szerepjátékot.

Óvodánkban a bábok egész nap folyamán a gyermekek rendelkezésre állnak. A bábozáshoz nyugodt, kellemes légkört biztosítunk.

Lehetőséget adunk, hogy általuk kedvelt meséket saját elgondolásaik alapján játsszák el. Biztosítjuk számukra a szükséges kellékeket, jelmezeket, ezeket együtt készítjük el és alkalomadtán a szülőket is bevonjuk a barkácsolásba.

Előnyben részesítjük a természetes anyagokat, amelyeket könnyen megmunkálhatnak és később is felhasználhatják játékunkban. Megteremtjük számukra azokat a feltételeket, hogy játékidőben bármikor barkácsolhassanak. Megtanítjuk az egyszerűbb technikai fogásokat, a szerszámok használatát. Ezáltal fejlődik manuális készségük, alkotókedvük, képzeletük.

Sokféle építőjátékot bocsátunk rendelkezésünkre. Többféle méretű és formájú összeszerelhető, összerakosgatható játékot kapnak, hogy képesek legyenek bonyolult építményeket létrehozni.

Fejleszti a gyermekek mozgását és értelmi képességeit. A csoportszobában sokféle értelemfejlesztő játékot biztosítunk számukra: kirakók, dominót, kártyajátékot, memóriajátékot.

Igyekszünk megszerettetni a szabályjátékokat. Arra ösztönözzük őket, hogy hozzanak létre ők is szabályokat és legyenek játékvezetők is.

A szabályjáték lényegéből következik a szabályok pontos betartása.

3. Az óvónő játékszigető módszerei:

Megteremtjük a játék feltételeit, biztosítjuk, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg játékukban.

Hagyjuk őket szabadon, elmélyülten játszani.

Játékszigető módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezzük, hogy a gyermekek problémamegoldóak, irányításunk követő, szemlélő, hagyjuk őket cselekedni.

Igyekszünk megismerni gyermekeink érdeklődését, tapasztalataikat, élményeiket.

Figyelemmel kísérjük a játszócsoportok szerveződését és azt, hogy mit akarnak elérni játékunkban.

Arra szoktatjuk őket, hogy maguktól oldják meg kisebb problémájukat. Akkor avatkozunk be a játékba, ha a gyermekek veszélyeztetik saját és egymás testi épségét, vagy a játék nemkívánatos fordulatot vesz.

Segítjük őket abban, hogy egyéni fejlettségüknek megfelelően magasabb szintre jussanak el.

Segítünk akkor is, ha a gyermekeknek technikai tanácsra van szükségük.

A kiscsoportosok esetében, ha szükség van rá kezdeményezzünk, modellt nyújtunk. Azok játékában segítünk, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.

Elegendő játékeszközt biztosítunk számunkra, amit lehetőségeinkhez képest folyamatosan bővítünk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Képesek bonyolult építményeket létrehozni, az anyagokat, eszközöket kombinálni.
- Önállóan megtervezik játékukat, választják szerepeiket, betartják a szabályokat.
- Képesek hosszú ideig egy játéktémában együttesen részt venni.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, elbábozzák.
- Aktívan részt vesznek az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Elfogadják társaik ötleteit, javaslatait is.
- Jól érzik magukat egymás között, szívesen játszanak együtt.
- Vigyáznak a játékszerekre, az elromlott játékokat megjavítják, ill. kérik a felnőtt segítségét.

Játéktevékenységben szervezett, irányított ismeretszerzés

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomásaik, tapasztalataik, kísérletezéseik, élményeik alapján tanulnak, s általa fejlődnek. Ennek elsődleges szerepe a játék. Értelmi képességeik: érzékelésük, észlelésük, emlékezetük, figyelmük, képszerű gondolkodásuk leginkább a játékon keresztül fejlődik. Ehhez kapcsolunk olyan szervezett tanulási lehetőségeket, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az utánzásos, minta és modellkövetéses magtartás és viselkedéstanulás folyamatában mi vagyunk a főszereplők. Később erősödik fel a társak hatása. Az általunk kezdeményezett tevékenységi formákban megvalósuló tanulás során számtalan probléma és feladatmegoldó lehetőséget kapnak a gyerekek.

A tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek.

A játéktevékenységben szervezett, irányított ismeretszerzés tervezési folyamatában lehetőség van az évszakok megfigyelésén keresztül történő természeti és társadalmi környezet megismerésének tervezésére. Az óvodapedagógusok e folyamatban a módszertani szabadságuknak, érdeklődésüknek, valamint a csoportjuk fejlettségének megfelelően választhatnak a kompetencia alapú óvodai programcsomag témajavaslatából és az ehhez kapcsolódó segédanyagokból is.

5.2. Vers, mese, dramatikus játék

Célunk:

- A gyermek érzelmi-, értelmi-, esztétikai- és etikai fejlődésének segítése,
- a gyermek szemléletmódjának, világképének, belső képalkotásának formálása, a népköltészet iránti fogékonyságának, palóc identitástudatának elősegítése, elmélyítése, a népi, klasszikus, kortárs irodalmi művek felhasználásával
- a pozitív személyiségjegyek megalapozása a csodákkal teli meseélményekkel,
- versek rímeinek csengésével ütem- és ritmusérzék fejlesztése
- humorérzék alakítása
- a könyvtárba járás igényének alakítása, a könyv szeretetére nevelés.

Feladataink:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- Az óvodás korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok, mozgással-ábrázolással történő ábrázolása)

Anyagaink összeállítását a következő szempontok határozzák meg:

- A népmesék, palóc mesék, mondókák, népi rigmusok, valamint az igényes, művészi értékű, kortárs és klasszikus irodalmi alkotások kiválasztásával esztétikai élményt biztosítsunk,
- feleljen meg a gyermek fejlettségi szintjének,
- feleljen meg az óvónő egyéniségének,
- az éves tervek az évszakok változásait követik.

Alapelveink az irodalmi anyagok válogatásához

Versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlések jellemzik.

Már többfázisos szerkezetű állatmeséket, népmeséket, novellisztikus-realisztikus meséket mesélünk. A magyar klasszikusok és a magyar írók modern meséiből egyaránt válogatunk.

A mondókázás anyagát népi mondókák, névcsőfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják. Ezek mellett vidám, humoros versekkel, a klasszikus és a mai magyar költők népművészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó verseivel is megismertetjük a gyerekeket.

A klasszikus tündérmeséket, tréfás meséket, palóc meséket, műmeséket egyaránt beépítünk a gyerekek mesetárába.

Alkalmanként a szomszéd népek irodalmából is mesélünk. A folytatásos meseregényeket is nagyon élvezik ebben a korban.

Versanyagukat különböző típusú palóc népi mondókákkal, kiolvasókkal, gyakori közmondásokkal bővítjük. Mivel ebben a korban már megérzik a gyerekek a költői népek érzelmeit, kifejező erejét lírai verseket is tervezünk.

A kiválasztott versek, mesék segítségével erősítjük magyarság, azon belül is a palócság tudatukat, környezetszeretüket, néphagyományok iránti tiszteletüket.

Az alapelvekhez válogassatok még a kivett jellegzetes tartalmakból

.Óvodapedagógus feladata:

Rendszeresen teremtsen alkalmat a rímes találós kérdésekre, rímjátékokra

Az előző évben megismert verseket folyamatosan ismételjék.

A vers válogatásánál vegye figyelembe, hogy mindig kapcsolódjanak élményeikhez.

Ügyeljünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozására.

Az egyszerű meséket már önállóan dramatizálják, bábozzák.

Többször olvasson folytatásos meséket.

ösztönözze a mesék önálló befejezését, új mesék kitalálását. az év folyamán több mesét ismertetünk meg.

A tanult versekről, mesékről albumot készítünk.

Mindennap kerítsen alkalmat a mesélésre.

Anyanyelvi nevelésre horizontálisan is térjete ki

„Angyalbárányok” palóc népmese hete – innováció

Az innováció célja:

- A palóc identitás megerősítése:
- A palóc mese és zenevilág átörökítése
- A palóc nyelv átörökítése
- A palóc hagyományok átörökítése
- A család, mint érték tudatosítása és erősítése

Célcsoport:

- gyerekek
- szülők
- óvodapedagógusok
- óvodai dolgozók

Várt eredmények:

- A palóc nép kultúrájának, értékeinek megőrzése
- Változatos tevékenykedtetéssel ismeretek nyújtása
- A szülőkkel való közös tevékenykedés során a család, mint érték tudatának erősítése

Városunkat Balassagyarmatot Palóccország fővárosának nevezik, ezért fontosnak tartjuk gyermekeink számára a népi kultúra és hagyományok átörökítését. Innovációnkat Szent György napjához kötöttük, amikor egy-egy mesét feldolgozunk, és a mese történetéhez kapcsolunk különböző tevékenységi területeket. Célunk a palóc hagyományok, a palóc mese és zenevilág és a palóc nyelv átörökítése. Innovációnk értéket közvetít, mely a múltból táplálkozik és a jövőbe vezet.

Mottónk: „Ne veszítsünk el semmit a múltból, mert csakis a múlttal alkothatjuk a jövőt”
/Anatole France/

Az innováció újdonságértéke az intézmény életében:

Megmozgatja az egész óvodai közösséget, aktívan vehetnek részt benne a gyerekek, dolgozók, szülők

Lehetőséget ad egy-egy témában jobban elmélyülni és a mesén keresztül megismertetni azokat az értékeket, amik környezetünkben találhatók /népi hangszerek, népi eszközök, palóc nyelvjárás fordulatai/

A szülőkkel való szoros együttműködés, aktív részvételük a munkákban és programokban. Ez elősegíti a család, mint érték tudatosítását.

Régmúlt emlékeiből és eszközeiből kiállítás rendezése.

Játsszódélután szervezése.

Az óvodánkban működő, a néptánc alapjait megismertető „Táncos lábúak” csoportjának évet záró bemutatója.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese tevékenység területén

- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése)

5.3. Ének, énekes játékok, zenehallgatás

A zenei nevelés célja:

- Megéreztesd a gyermekekkel a közös éneklés, a közös játék örömét, ami felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, fejleszti, formálja a zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Zenei képességek fejlesztése (ritmus, éneklés, hallás, mozgás), zenei kreativitásuk alakítása

Feladataink:

1. A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása
2. Az óvodás korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
4. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése népi mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal

1. A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Az óvodai zenei nevelés során megfigyeltetjük a környezet hangjait, a gyermekekkel népi gyermekdalokat, mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat, kortárs művészeti alkotásokat ismertetünk meg. A mondókák, énekes játékok a zenei anyanyelvünk művészi értékei. A gyermekekkel elsősorban olyan ölbeli játékokat ismertetünk meg, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Ezek között szerepelnek arc-, kéz-, ujj lovagoltató játék. A szeretet-kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsikkel olyan egyszerű, 4-5 hangból álló énekes játékokat ismertetünk meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal játszható.

A gyermekeknek egy-két komponált gyermekdalt is tanítunk az ünnepek köszöntésére. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

Éneklünk velük dúr hexachord hangkészletű énekes játékokat, amelyekkel mozgásukat is jól fejlesztjük. Megismertetjük velük a csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl már a szinkópát is megismertetjük.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtünk, amiket magunk tudunk előadni, és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat

énekelünk, de a zenei anyagunkban megjelenítjük a rokon-, és más népek dalait, valamint a magyar komponált műzenét, altatódalokat és a klasszikus műzenét is. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatarozását is.

2. Óvodás korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő gyermekeknek mondókákat, ölbeli játékokat és énekes játékokat tanítunk. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok szerepelnek. E kor legjellegzetesebb játéka az ölbeli játék, amelyek fontos szerepet töltenek be a gyerekek óvodai életbe való beilleszkedésében, szocializációjában.

A jóízű játékok közben közvetve ismertetjük meg a gyermekekkel a zenei alapfogalmakat és szereztetjük meg a zenei készségeket. Gyakoroltatjuk a halkabb, hangosabb beszédet, mondókázást, éneklést. Megfigyelhetjük a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Különböző mozdulatokkal érzékeltetjük az egyenletes lüktetést. Énekelgetjük a gyermekek nevét, jelét, énekelve csalogatjuk őket a közös játékba, tevékenységbe.

Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képessé tegyük őket az áhítatos zenehallgatásra. Minél több zenei élményt közvetítünk, elsősorban énekes előadással. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez gyakran kapcsolunk zenehallgatási élményt.

Később gyermekekkel 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat énekelgetünk. A tiszta éneklés érdekében gyakran énekeltetjük a gyermekeket önállóan. Énekeltetjük őket egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. A lelassított éneklés közben megmutatjuk az énekek dallamvonalát. Játsszunk a gyermekekkel kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. éreztetjük az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Többféle ritmuseszközt adunk a kezükbe a ritmusérzék fejlesztése érdekében, valamint megismertetjük őket az egyszerűbb népi hangszerekkel. A zenei élményt mindennapossá tesszük az óvodában, többféle tevékenységhez kapcsolódva.

A gyermekek fejlődésének eredményeképpen bonyolultabb párcserés, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat is tervezünk, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk.

A gyermekekkel együtt variáljuk az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak. Spontán utánzással az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük elő. A hallásfejlesztést segítő fogalom-párokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést összekapcsoljuk a tempó változtatásával vagy dallambújtatással.

A gyermekekkel megkülönböztetjük az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Gyakran játszunk velük zenei formaérzék-fejlesztő játékokat, hogy különböző mozgással megérezzék a motívumok hosszát. Fejlesztjük a gyermekek alkotókészségét, lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy zenei a többféleképpen lehessen megoldani.

3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel, mikrocsoportos formában szervezzük meg. Ezzel a munkaformával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni.

A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsoljuk. Módot teremtünk arra, hogy a gyermekek kedvük szerint hallgassanak néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét.

4. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló, hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játék alkalmas a szókincs bővítésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

5.4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

Célunk:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-, forma- és színeképzetének gazdagítása, esztétikai igényességük alakítása.
- A népi kismesterségek megismertetése és gyakorlása

Óvodapedagógus feladatai:

1. A gyermeki alkotó - alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, a gyermek megismertetése az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
2. A óvodás korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
4. Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás, kézi munka tevékenységben

1. A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az alkotó tevékenységhez mindig megfelelő méretű és minőségű eszközöket biztosítunk. Ezeket az eszközöket (olló, ecset, anyagok, színes papírok, fonalak, agyag, színes kréták, stb.) állandóan, a gyermekek által egész nap jól elérhető helyen tartjuk. A tevékenységekhez nyugodt, kényelmes, igény szerint bővíthető helyet biztosítunk - elkülönítve a mozgásos játéktevékenységtől.

Olyan – az alkotó tevékenységekhez elengedhetetlenül szükséges – kellemes, felszabadult, nyílt, őszinte légkört alakítunk ki, melyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába. Kialakul az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Közös értékelésünk, önértékeléseik során szeretnénk elérni, hogy fejlődjön ízlésük, átéljék az alkotás gyönyörét, sikerélményeik pedig újabb alkotásra ösztönözzék őket.

Lehetőleg természetes anyagokkal dolgozunk. Folyamatosan gyűjtjük a természetben található, általunk feldolgozható dolgokat.

Az eszközök biztonságos használatát egyéni formában tanítjuk a gyermekeknek. A balesetek elkerülése érdekében néhány eszköz esetében csak egyénileg és mikrocsoportban tevékenykedhetnek.

2. Óvodás korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése

A befogadás időszakában az óvodába kerülő gyermek számára lehetővé tesszük, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel. Már ebben a korban (a firkálások idején) megismertetjük őket többféle technikával, hogy ezek alkalmazása később már ne vonja el a figyelmüket magától az alkotástól.

Elkezdjük az esztétikum iránti érzékenységük és értékelő képességük kialakítását.

Észrevetetjük és közösen gyönyörködünk a saját alkotásokban, a mű- és népművészet szépségeiben. Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit.

Ebben a szándéktalan firka és látszólag forma-firka időszakában nem tervezünk témát.

A gyermeki élmények, és a fantázia világ gazdagításával érdeklődésüknek megfelelő témaválasztásra adunk lehetőséget, karcolhatnak homokba, rajzolhatnak zsírkrétával, agyagozhatnak, festhetnek, vághatnak, ragaszthatnak, nyomokat készíthetnek stb. Mindezzel elősegítjük a saját formanyelv, az alkotó, alakító önkifejezés fejlődését.

Segítjük képalakító képességük megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

Megismertetjük velük az alakíthatóságot: nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb., építések során a különböző tárgyak formáival, alakzataival.

Egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően bővítjük alkotó, alakító tevékenységüket.

A megfelelő szándékos képalakító tevékenységüket élményhez kapcsolódó témákkal, s az ahhoz megfelelően illeszkedő technikákkal segítjük.

Szeretnénk elérni, hogy:

- rajzaikban jelenjen meg az emberábrázolás
- a cselekményeket saját elképzeléseik alapján jelenítsék meg
- plasztikai munkáknál legyenek képesek a formák tagolására
- tudják helyesen használni a zsírkrétát, ceruzát, filc és rostíront fapálcát, különböző vastagságú ecseteket
- tudjanak képeket alakítani spárgából, fonalból, textilből, termésekből
- az építések során variálják a teret
- tudjanak gyönyörködni a formavilág gazdagságában, a színkeveréssel alkotott árnyalatokban

Játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándék tárgyakat készítünk.

A gyermekek alkotó-együttműködési képességét figyelembe véve, segítjük a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

Gazdagítjuk a technikai megoldásokat és eszközlehetőségeket, mint pl: batikolás, szövés, fonás, gyertyaöntés, nemezelés, viaszolás, kollázs, plakett, domborművek, viaszkar, lenyomatok, makettek stb. alkalmazásával.

Mindezekkel szeretnénk megalapozni az óvodásaink esztétikai fogékonyságát, a szép iránti nyitottságukat, a környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyságukat.

Szeretnénk elérni, hogy:

- a saját élményeinken alapuló cselekményes témáikban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek események ábrázolása is

- képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat használjanak
- plasztikai munkáikban is jelenjen meg a közös térbeli többalakos kompozíció egy-egy mesejelenet, énekes játék stb.

Ajándékokat készítünk (miután eljuttattuk őket arra a szintre, hogy igényükké válják) szüleik, testvéreik, az óvoda és a csoport kisebbjei, a felnőttek részére – általában ünnephez kötődve. Így gyakrabban átélhetik az ajándékozás örömét. Segítjük őket a játékok, bábok, kellékek készítésében.

Folyamatosan gyűjtjük az alkotó, alakító munkához szükséges anyagokat. Közös tervezésük és kivitelezésük a környezetalakító, díszítő munkánkat.

Az alkotó tevékenységeikhez szükséges anyagokat, eszközöket általában teljesen önállóan készítik elő.

Adottságainkhoz mérten biztosítjuk a több napon át tartó építkezéseket.

Megismertetjük a gyerekeket műalkotásokkal, beszélünk róluk, gyönyörködünk benne (képeken, szobrokon, épületeken stb.).

3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A vizuális tevékenységeket kötetlen formában szervezzük, amelyek lehetősége egész nap biztosított.

A gyermekek óvodába érkezésüktől folyamatosan bekapcsolódnak a munkába és a hét más napjain is újra próbálkozhatnak, alkothatnak.

Figyelembe vesszük a gyermekek természetes érdeklődését, de ügyelünk arra, hogy mindenki sorra kerüljön.

A vegyes életkorú csoportban a tevékenységek megszervezése nagyobb figyelmet, gondosságot igényel az óvodapedagógustól, mert az egyéni fejlettségeknek megfelelő differenciált fejlesztő tevékenységek biztosításánál, a három korosztály egyszerre van jelen.

4. Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás, kézi munka tevékenységben.

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztésére jó lehetőség nyílik: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok, megnevezése, kiállításához kapcsolódó élmények megbeszélése, stb.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A képalakításban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Alkotásaikat jellemezze formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örüljenek alkotásaiknak és a közösen elkészített „műveknek”.
- Plasztikai munkáik egyéni, részleteiben kidolgozottak legyenek.
- Téralkításban, építésekben legyenek bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Fogalmazzák meg értékítéletüket, tudjanak beszélgetni az alkotásokról.
- Figyeljenek fel a szép látványra és tudjanak gyönyörködni benne.

5.5. Mozgás, mozgásos játék

Célunk:

- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése.

- A gyerekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek, az erőnek, ügyességnek, gyorsaságnak, állóképességnek és társra figyelésnek fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek szabad mozgáskedvének megőrzése mellett tájékozódó-, alkalmazkodó képességük, valamint személyiségük akarati tényezőinek fejlesztése.
- Továbbá célunk az, hogy minden gyermek minden nap találja meg a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgáslehetőségét, amellyel biztosítjuk a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulását.

Óvodapedagógus feladatai:

1. Óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása
2. A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítése érdekében
3. Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységben

1. Óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

A gyerekek nagymozgását (járás, futás, kúszás, mászás) főként az udvaron és az ott található eszközökkel fejlesztjük. Itt lehetőségünk van az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

A mozgásos tevékenységeket, azok eszközeit mindenkor a gyermekek egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez, a csoport összetételéhez tervezzük.

A kisebbeknél a nagymozgások fejlesztését helyezzük előtérbe. Futásgyakorlatokat végzünk (futás különböző irányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása). Ugrásgyakorlatokat játszunk (pl: szökdelések, rövid nekifutásból fellépés, leugrás), labdagyakorlatokkal, dobásgyakorlatokkal ismerkedünk. (Pl: hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás-elkapás, labda leütés-elkapás.)

Támaszgyakorlatokat végzünk (pl: csúszások, kúszások, mászások), megjelöltetjük a talajtorna elemeit is (gurulás a test hossz tengelye körül). sok egyensúlyozó játékot játszunk. A mozgásos játékokhoz többféle kézi szert használunk. Olyan nehézségű mozgásfejlesztő feladatokat állítunk össze, hogy a gyerekeket elvárható erő kifejtésre készítse. A helyes minta mutatásával segítjük és serkentjük a gyerekeket a mozdulatok esztétikus, pontos gyakorlására.

A nagyobbaknál bővítjük a futásgyakorlatok körét (futás akadályokon át, fel és lelépéssel, átbújással, tárgyhozmozgatással). Ugrásgyakorlatokat végzünk (egy lábra, páros lábon, szökdelésből, fel-, leugrás két lábra, helyből távolugró verseny). Gyakran játszunk labdagyakorlatokat (feldobás, elkapás, labdavezetés, gurítás). Dobásgyakorlatok közül egykezes felsődobással, célba dobás, harántterpeszből babzsák távolba hajítás. Támaszgyakorlatokat végzünk talajon és szeren egyaránt. sok játékos feladattal fejlesztjük a gyerekek egyensúlyérzékét, szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódását. A talajtorna részeként a guruló átfordulás és kézenállás előgyakorlata is megjelenik.

A legnagyobbaknak, a magasabb fejlettségi szinten lévőknek olyan feladatokat állítunk össze, melyek mozgás közben fejlesztik az alaklátást, formaállandóságot, finommetodikát. A kézi szerek széles körét használjuk, hogy mozgásuk összerendezett, harmonikus legyen (kisebb-nagyobb labdák, botok, kendők). Különböző tempóban futnak (fokozódó futás lassútól a gyorsig).

A futógyakorlatokat sorversenyekkel, váltóversenyekkel, versenyfutásokkal gazdagítjuk. Ugrásgyakorlatok közül végzünk szökdeléseket egy és áros lábon, sorozatugrásokat különböző magasságban és távolságban elhelyezett tárgyakon át, magas és távolságugrásokat. Nehezítjük a dobásgyakorlatokat, párokban is labdázunk. Ismétljük a talajforma elemeit, egyensúlyérzéküket összetett feladatokkal fejlesztjük.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával elősegítsük a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képességének fejlődését.

2. A különböző szervezeti formák megteremtése

A mozgás sokoldalú tevékenység, jelen van a szervezett tevékenységi keretekben, a mindennapos mozgáson túl a játékokban, a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

1. testnevelés (irányított mozgásos játék)
2. mindennapos szervezett és szabadon mozgás
3. játék időben történő mozgásfejlesztés

A testnevelést minden gyermek számára heti egy alkalommal tartjuk a tornaszobában, vagy a szabadban. A mindennapi testnevelés a nap bármely részében és bárhol megszervezhető. A mozgásos játékok szervezettek, de a játék kiemelkedő szerepet kap. A mindennapi testnevelést megfelelő zenére is végezzük. A játék (kinn, ill. benn) és séta során igyekszünk megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítani a mozgásra, gyakorlásukra, mozgásos játékok játszására.

3. Anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységben

- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével
- A világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyerekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyerekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző verseny játékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.
- Az önfegyelmük, figyelmük megerősödik.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

- Olyan gyerekeket nevelni, akik szeretik a természetet, elfogadják az őket körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket.
- Fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépsége iránt, megtalálják a jót és a szépet, azt megbecsülik és képesek a tenni akarásra.

Óvodapedagógus feladata:

1. A gyerekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva, spontán érdeklődésükre, kíváncsiságukra, megismerési vágyukra támaszkodva nyújtunk új ismereteket.
2. A meglévő ismereteket mélyítsük, rendszerezzük. Tegyük lehetővé a gyermek önálló véleményalkotását, képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
3. Figyeljünk tudatosabban a környezet, illetve természetvédelem fontosságára, a természetszemlélet formálására.
4. Az óvodai életbe építsünk be olyan helyi és néphagyományokat amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyerekek életét. Néphagyományőrző jeles napok, valamint Állatok napja, Víz napja, Föld napja, Madarak és fák napja, Ősz projekt

A gyerekek a közvetlen környezetükben érzékelhetik először a környezet esztétikumát, hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmusságát

- A gyermekekkel az óvoda elfogadtatása, megszerettetése után ismertetjük meg az óvoda közvetlen környezetét.
- Megismertetjük őket a szülőföld, hazai táj, a népi, helyi családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeivel
- Beszélgetünk a családról, családi fotókat nézegetünk. Bemutattatjuk a gyerekekkel családtagjaikat, otthonukat.
- Megfigyeltetjük az évszakok az évszakokat, a természet változásait, jelenségeit, jellemző időjárását, növényeit, szépségeit, jellemző színeit. Összefüggéseket kerestetünk az időjárás és az emberi tevékenység, valamint az állatok életmódjában bekövetkezett változásokról.
- Tapasztalatokat szereztetünk velük az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.
- Évszakokra jellemző tárgyakat (levelek, képek, termések) gyűjtünk.
- Rügyeztetünk, magvakat csíráztatunk. Évszak-albumot készítünk.
- Megfigyeltetjük és megneveztetjük a környezetükben található állatokat, gyümölcsöket, virágokat, zöldségféléket.
- Ismerkednek testükkel: az érzékszervek funkciójával, ápolásával. Tudatosítjuk bennük testünk ápolásának szükségességét, és az orvos gyógyító munkájának fontosságát.
- Ellátogatunk közeli intézményekbe, szolgáltató üzletekbe.
- Gyakoroltatjuk a gyalogos közlekedést. Megfigyeltetünk a személy- és teherszállításra alkalmas járműveket. Arra törekszünk, hogy minél több ismeretük legyen a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről
- Megismertetjük velük a háziállatokat, madarakat, bogarakat.
- Vadállatokkal állatkertben vagy néhány perces videófilmen ismerkedhetnek.
- A környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit természetben is megfigyeljük.
- Megfigyeljük a napszakokat. Szimulációs játékokban felelevenítjük az egyes napszakok tevékenységét.
- Ismerkednek a felnőttek munkájával. Ellátogatnak közeli középületekbe, építkezésekre, szaküzletekbe.

A természeti és a társadalmi környezet megismerésére alapvető lehetőség az évszakok megfigyelésén keresztül kínálkozik.

Maguk a természeti és társadalmi témakörök is több ponton kapcsolódnak, összefüggnek egymással. (Pl: évszakok témánál, séták, kirándulások alkalmával természetes módon ismerkednek és gyakorolják a helyes közlekedést stb.)

A gyerekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikrocsoportos formában – lehetőség szerint a természetben – történik. A mi feladatunk az, hogy megtaláljuk a megfigyelések helyszíneit, elegendő időt biztosítsunk a rácsodálkozásra, alkalmat teremtsünk a gyerekek érdeklődésének kielégítésére, önálló véleményalkotásra. A gyerekek problémahelyzetbe való hozásával döntési képességük fejlődését segítjük elő. A cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével elősegítjük a kortárs kapcsolatok alakulását és a környezetük alakítását.

Óvodánkban a kompetencia alapú óvodai nevelési program adaptálása során az őszi projektet négy héten keresztül dolgozzuk fel.

Az évszak felismerésénél fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek a tapasztalataikat természetes környezetben szerezzék, ezzel erősítjük a pozitív érzelmi viszony kialakulását környezetükhöz.

Megismerkednek az őszi természettel, az időjárás és öltözködés összefüggéseivel.

Folyamatos megfigyelések által a gyermekek tapasztalatokat szereznek arról, hogyan védekezzenek az időjárás változásaival szemben.

Többféle tevékenységen keresztül ismereteket gyűjtenek a szüretéről, a hozzá kapcsolódó hagyományokról, népszokásokról.

Megismerkednek a kerti munkához szükséges eszközökkel, megtapasztalják a munkavégzés örömét, látják munkájuk eredményét.

Óvodánkban komposztálót alakítottunk ki, ezáltal a gyermekek új ismereteket szerezhetnek a környezetükben végbemenő változásokról: a levelek gyűjtésétől a lebomláson át az újrahasznosításig. Annak megfigyelése hogyan lesz a lehullott növényi részekből komposzt.

A különböző tevékenységekbe, gyűjtőmunkákba, nyitott programokba bevonjuk a szülőket, ezáltal a család és az óvoda kapcsolata szorosabbá válik.

Projekt célja:

- őszi természet változásainak megfigyelése
- a természetes környezetükhöz való pozitív érzelmi viszony kialakítása, környezeti értékek megóvása
- az őszi népszokások, szólások és közmondások megismerése

Célcsoport:

- óvodapedagógusok
- óvodai dolgozók
- gyerekek
- szülők

Várt eredmények:

- ősz jellegzetességeinek, a közvetlen környezet változásainak megismerése
- környezet megóvásának, védelmének megláttatása
- változatos tevékenykedtetéssel ismeretek nyújtása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek tudják nevüket, születési idejüket, lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását.
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között. Ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét, gyönyörködni tudnak szépségében. Fel tudják ismerni az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Tárgyak, jelenségek között néhány jellemző összefüggést felismernek.
- Ismerik a környező utcákat, a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Felismerik a napszakokat és az ehhez kapcsolódó tevékenységet.
- Ismerik a háziállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik a környezetük növényeit, azok gondozását. Tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van.
- Kialakul igényük a környezetük szépítésére, megóvására.
- Gyakorolják az elemi közlekedési szabályok betartását, gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismerjék a közlekedési eszközöket.

Környezet mennyiségi és formai összefüggései

Célunk:

- A környező világ mennyiségi, formai és kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása játékos formában a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.

Feladataink:

1. A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.
2. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
3. Óvodás korban tervezhető tartalmak biztosítása.
4. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

1. A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása

Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása

A környezet megismertetése során a gyermekek matematikai tartalmú tapasztalatok birtokába jutnak. A matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkoznak, így szinte természetes módon ismerkednek velük. Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzések időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

4. Óvodás korban tervezhető tartalmak biztosítása

- Fejlettségi szintjüknek megfelelően megpróbálhatnak tárgyakat, személyeket szétválogatni, osztályozni saját szempont és megnevezett, ismert tulajdonságok szerint.
- Mennyiségeket mérhetnek össze, magasság, hosszúság, tömeg és űrtartalom szerint.
- Hatos számkörben gyakoroltatjuk, hogy melyik a több-kevesebb. Az „ugyanannyi” szó megértését párosítás segítségével segítjük.
- A kis számokat megszámlálás nélkül is felismertetjük – összkép alapján (1-2-3).
- A geometria körében próbálkozhatnak az építőelemek összehasonlításával, szétválogatásával, különféle geometriai tulajdonságok alapján.
- Építészeti alkotásokat hozhatnak létre szabadon és másolással
- Összehasonlítanak tárgyakat, személyeket, halmazokat, felismert tulajdonságok szerint.
- Megpróbálnak tárgyakat, személyeket szétválogatni, elrontott válogatásokat javítani, más által elkezdett válogatásokat folytatni.
- Tárgyakat, személyeket, halmazokat sorba rendeznek megnevezett mennyiségi tulajdonságok és elrendezett elemek sorrendjében felismert szabályok szerint.
- Sorozatot készítenek mennyiségi tulajdonságok szerint.
- Tárgyakat mérnek össze vastagság, bőség, terület szerint.
- A halmazok összemérése, elemeik párosítása a gyermekek egyéni fejlettségétől függően nagyjából 12-ig terjed.
- A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát tovább mélyítjük párosítás segítségével.
- A műveletek előkészítéséhez tapasztalatokat szereznek a darabszám változásairól.
- Gyakorolják a sorszámokat, irányokat, labirintusban való tájékozódást.

3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A matematikai nevelés tekintetében is rendkívül fontos az életkor specifikus módszerek megválasztása. Az eljárások megválasztásában döntő szempont, hogy természetes megközelítésben jelentsen lehetőséget a tapasztalásra, a tudás gyarapítására:

- spontán játékos tapasztalatszerzés, irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémafelvetés és megoldás,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok,
- óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

A komplex foglalkozás, tapasztalatszerzésben megvalósuló ismeretek rögzítése. Minden esetben támaszkodunk a gyermek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építve valósítjuk meg.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében

- A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek a természetben végzett megfigyelések, tapasztalatok alapján tudnak tárgyakat, személyeket szétválogatni.
- Tudnak sorba rendezést végezni megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok szerint.
- Számfogalom megalapozására képesek mérési, összemérési feladatokhoz mennyiségi halmazokkal, egységekkel létrehozni.
- Tapasztalatok szereznek a geometriai körében (építésekkel, síkbeli alakzatokkal).
- A tárgyakat legalább 10-ig megszámozzák.
- Megkülönböztetik a jobbra—balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.
- Jól tájékozódnak a térben és síkban ábrázolt világban.
- Elemi matematikai ismeretekkel és fogalmi gondolkodással rendelkeznek.

5.7. Munkajellegű tevékenységek

Célunk:

- hogy a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségeket, tulajdonságokat alakítsunk ki, melyek fejlesztik egész személyiségüket, ezen belül pozitívan befolyásolják közösségi kapcsolataikat is.

Feladataink:

1. A különböző típusú munka és munkajellegű tevékenységek pedagógiai megszervezése cselekvő tapasztalással.
2. A gyermekekkel való folyamatos együttműködéssel a munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása
3. A saját és mások elismerésére nevelés, konkrét, reális és a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő, pozitív értékelése

A tevékenység tartalma:

- a) önkiszolgálás
- b) naposság
- c) a csoport érdekében végzett munkajellegű tevékenységek

A gyermekek munkajellegű tevékenységei a játékból bontakoznak ki és azzal több vonatkozásban azonosságot mutatnak.

Lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek önmaguk, illetve a csoport érdekében olyan munkát végezzenek, amelyre képesek. Kezdetben segítséggel, később egyre önállóbban, öntevékenyen végzik a munkajellegű tevékenységeket. Mi, felnőttek először mindig bemutatjuk az egyes munkafázisok sorrendiségét, szükség esetén az egyes eszközök használatát. Úgy segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömet, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.

Tevékenységüket mindig buzdítóan, megerősítően értékeljük. Ezzel is szeretnénk elérni, hogy pozitív viszonyt alakítsunk ki bennük a munkához.

A tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a csoportok összetételét, a gyermekek fejlettségi szintjét. A nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelünk arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyiket se terheljük túl.

Figyelembe vesszük, hogy a gyerekek többségében van kedvenc munkatevékenysége, amit szívesen, örömmel végez. Engedjük, hogy ebben kiteljesedhessen. Arra azonban ügyelünk, hogy az alapfogásokat megismerjék minden munkában.

Minden korcsoportnál fontosnak tartjuk:

- az önkiszolgálást (testápolás, öltözködés, étkezés),

- az alkalomszerű munkákat,
- a közösségi munkákat,
- a környezet gondozását

- Az önkiszolgálással kapcsolatos feladatokkal, azok sorrendjével felnőtt segítséggel ismerkednek meg. Bevonjuk őket alkalomszerű munkákba és a szabályosan ismétlődő mindennapi tevékenységekbe. (Pl: játékok elrakása, székek rendezése, segítség a terem díszítésében.) Ezeket közösen végezzük velük.

- Az ezzel kapcsolatos munkatevékenységek begyakorlása után a gyermekek fejlettségétől függően vezetjük be és fokozatosan bővítjük a naposágot.

Együtt végezzük az alkalomszerű, ismétlődő munkajellegű tevékenységeket. (Pl: a játékok helyrerakása, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és mosdó rendjének megőrzése, teremdíszítés...)

Az élősarok gondozását, a növények ápolását is közösen végezzük.

- Az önkiszolgálás később már egyre tudatosabb és örömtelibb tevékenység.

A naposi munkát önállóan és igényesen végzik. Elvárjuk tőlük, hogy ízlésesen, esztétikusan terítsenek. Az alkalomszerű munkákat önként vállalhatják. Gyakori dicsérettel, elismeréssel kívánjuk elérni, hogy szívesen és egyre többen vegyenek ebben részt. Bevonjuk őket a kicsik segítségébe. Közösen ügyelünk környezetünk rendjére mind a csoportszobában, mind az udvaron.

A kerti munkában részt vesznek, segítenek a virágok locsolásában. Segítenek a falevelek összesöprésében, a hó eltakarításában.

Természetesen minden tevékenységhez biztosítjuk a gyermekméretű szerszámokat.

Anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során

- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása
- munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- a gyermekek szeressenek közösen és a közösségért dolgozni, feladatokat teljesíteni
- szívesen segítenek a kisebbeknek,
- szeretnek meglepetést készíteni szüleiknek, testvéreiknek, az óvodával kapcsolatban lévő iskolásoknak,
- öltözködés, tisztálkodás és étkezés terén teljes önállóságot szereznek.

6. Anyanyelvi és kommunikációs nevelés

Az anyanyelvi és kommunikációs nevelés meghatározóan fontos része a óvodai nevelésnek, **áthatja a nevelőmunka minden területét!**

Céljaink

- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, oldott légkörben, a sokféle tevékenység közben olyan beszédkapcsolatok kialakítása, melyben a gyermekek természetes közlési vágya, beszéd- és kommunikációkészsége fejlődik
- A megfelelő nyelvi kifejezőkészség elsajátítása során az egész személyiség fejlesztése

Feladataink:

1. A gondozási teendők és a különböző tevékenységek közben adódó lehetőségek tudatos kihasználása.
2. A felnőttek pozitív modellhatásának megvalósítása.
3. A játékosság megőrzésével, és a megfelelő motivációval valósítjuk meg a céltudatos fejlesztő tevékenységet.
4. A modellhatás érvényesítésekor ügyeljünk a helyes mintaadásra.
5. A beszédjavítás módszereit a pozitív megerősítés hatja át.
6. Szükség esetén szakember segítségét kérjük.

1. A gondozási teendők és a különböző tevékenységek közben adódó lehetőségek tudatos kihasználása.

A játék számtalan életközeli lehetőséget teremt a kommunikációra, a társalgási kedv fokozására. Minden korcsoportban kezdeményezünk anyanyelvi játékot az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl: hangutánzó játékok, fonémahallást fejlesztő játékok, légzéstechnikát segítő játékok, szinonimkereső játékok stb.) Így közvetlen beszédfejlesztő lehetőséget kínálunk.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást dramatikus játékokkal segítjük.

A verseken, meséken keresztül sok új fogalmat ismertetünk meg, a népi mondókák segítségével gyakorolhatjuk a magán és mássalhangzók tiszta ejtését, a hangkapcsolat törvényszerűségeit.

A zárkózott, hallgatólag gyermekek megszólaltatásához a bábjátékot, a bábozást is tudatosan kezdeményezzük.

Az anyagok, eszközök, technikák bemutatása jó lehetőséget biztosít a speciális szókincsbővítésre.

A műalkotások nézegetése közben megismertetjük a gyermeket anyanyelvünk legszebb szavaival, kifejezéseivel.

2. A felnőttek pozitív modellhatásának megvalósítása

Az anyanyelvi és kommunikációs nevelés hatékonyságát jelentősen befolyásolja az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának pozitív mintaadása. Ezért célunkat csak akkor érjük el, feladatainkat csak akkor tudjuk megvalósítani, ha:

- ismerjük és szeretjük anyanyelvünket, fejlesztjük anyanyelvi kultúránkat,
- mondanivalónkat világos, érthető formában, nyelvtani rendszerünk szabályai szerint közöljük,
- mondatszerkezetünk egyszerű, de változatos,
- a beszéd tartalmának kifejezését és érzelmi hatását a szünetek helyes alkalmazásával erősítjük.

- kérdéseinkkel fejlesztjük a gyermek gondolkodását, beszédre ösztönözzük őket, modellt nyújtunk kérdéseik megfogalmazásához,
- valamennyien ügyelünk beszédünk hangzásbeli hatására, a helyes artikulációra, a hangok tiszta ejtésére és a természetes hangon történő beszédre.

A fejlődés várható eredménye:

- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Összefüggő beszédükben sok a szóismétlés, kötszóhalmozás.
- Elbeszélésük folyamatos, de gyakran nem követi még a történetek logikai, időbeni sorrendjét.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulattal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt, társaikat.
- Saját kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat a másik megnyilatkozásához igazítják.
- Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőket és az igemódokat.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Beszédüket személyiségüknek és aktuális állapotuknak megfelelő természetes gesztusokkal és arcjátékkal kísérik.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.

7. Óvodai ünnepek néphagyományok ápolása

Céljaink:

- hogy az ünnepélyekkel, rendezvényekkel színesebbé tegyük óvodai életünket,
- érzékeltesük az ünnepek többi naphoz viszonyított másságát,
- óvodánk hagyományos ünnepei során is erősítsük a közösséghez tartozás érzését.
- környékünkön fellelhető néphagyományok megismertetése, ápolása
- palóc identitástudat megőrzése

Feladataink:

1. az ünnepekre való készülődés legalább olyan hangsúlyt kapjon, mint maga az ünnep,
2. az ünnep mindig vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen,
3. mindig esztétikusan és az alkalomhoz illően díszítsunk,
4. használjuk ki az adódó lehetőségeket a család és az óvoda kapcsolatának elmélyítésére.
5. szerezzenek ismereteket az ünnepekhez és a népi munkákhoz kapcsolódó hagyományokról, szokásokról, tárgyi emlékekről
6. ismerjék meg a palóc népmeséket és mondókákat, jellegzetes csak erre a vidékre jellemző nyelvjárást, kifejezéseket, szófordulatokat, dalos és népi játékokat, táncokat

Óvodánk közösen ünnepelt rendezvényeihez négy ünnepkört jelölünk ki, amelyen keresztül ápoljuk tájunk, szülőföldünk jellegzetes hagyományait, szokásait. A csoportok a gyermekek fejlettségének megfelelő feladatokat vállalnak a megvalósításban.

A néphagyományok teljes körét és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket a "Kalendárium" és a „Néphagyományok évköre” című dokumentumunkban található meg, melyet mellékletként csatolunk.

1. Őszi ünnepkör

Az őszi ünnepkör tevékenységét úgy építjük fel, hogy a gyermekek megtalálják a fejlettségüknek megfelelő differenciált élmény és tapasztalatszerzési lehetőségeket. Ebben az ünnepkörben kiemelten foglalkozunk a szürettel.

1.1.Szüret

Megelőző tevékenységek:

- A gyermekek folyamatosan figyelemmel kísérik a szőlő érését,
- az óvodai szőlőlugas változásait.
- Ismereteket szereznek a gyümölcsről, a szüretelésről, a hozzá kapcsolódó hagyományokról,
- a mustkészítés folyamatáról,
- a népi eszközök nevééről, használatáról.
- szürethez és a mustkészítéshez használatos eszközök gyűjtése és kiállítása
- szüretet, szüreti felvonulást, multságot bemutató régi fényképek felkutatása és bemutatása

Szüreti mulatság lebonyolítása:

- a nagycsoportosok dramatikus játékon keresztül megismertetik a szüreti népszokásokat (szőlőművelés, szőlőőrzés, csőszködés, szüretelés) lehetőség szerint népviseletben
- dalokon, mondókákon, énekes játékokon keresztül valamennyien átélhetik a szüreti hagyományok hangulatát.
- a csordogáló must és kóstolása is felidézi a régi idők szüreti élményét
- gyermek néptánc oktató óvodapedagógusunk vezetésével közösen táncolunk dalra, dalos játékokra és népzeneire
- a kiállításon együtt láthatjuk a gyűjtő munkánk eredményét, használati eszközöket, magyar ruhát, és a népviseleteket

A népi kultúra tárgyai, a népköltészet alkotásai a gyermekek érzelmein át hatva épülnek be a gyermekek ízlés világába

Óvodánkban a néphagyományörző szemléleten nevelt gyermekek érzelmileg gazdagabbak, értelmileg fogékonyabbak, biztonságérzetük nagyobb.

Szülői kapcsolat formája:

- közös gyűjtőmunka (eszköz, népviselet, dokumentumok)
- ünnepi élménybe való bekapcsolódás
- emlékek felidézése

Kísérő rendezvény: népi játékok a családok bevonásával

2. Téli ünnepkör

Leggazdagabb és legváltozatosabb ünnepkör, melyhez rengeteg tevékenység kapcsolódik.

2.1.Karácsony

Megelőző tevékenységek:

- advent: várakozás, ráhangolódás a szeretet ünnepére
- az ünnep bibliai ismertetése (Jézus születése)
- adventi koszorúkésztés, gyertyagyújtás hetente a csoportokban
- Borbála napkor gyümölcsfaág hajtás
- Luca napkor búzaültetés Lucázás
- ajándékkészítés a családoknak és nyugdíjasoknak
- karácsonyfára díszkészítés
- mézeskalácssütés
- karácsonyi hangulatkeltés, környezetünk díszítésével
- közös karácsonyfa állítás
- minden csoport az ünnephez kapcsolódó irodalmi és zenei anyaggal készül
- a nagyobbak készülése pásztor és betlehemes játékkal, mellyel örömet szereznek maguknak, szüleiknek és társaiknak

A gyermekek ismerjék, meg és tevékenyen vegyenek részt az adventi és karácsonyi előkészületekben és az ehhez kapcsolódó népszokások gyakorlásában:
Megbeszéljük a várakozás jelentését fontosságát, érzelmileg ráhangolódunk az ünnepre.

Karácsonyi ünnepünk az óvodában

- ünnepi öltözetet ölt dolgozó és gyermek
- a nagyobbak bemutatják betlehemes játékukat az óvoda közösségének és a meghívott nyugdíjasoknak
- felnőttek meglepetés műsora a gyermekeknek (ének, báb stb)
- gyertyagyújtással, közös énekléssel, a karácsonyi áhítat átélése (szeretet, összetartozás érzésének megélése)
- mézeskalács kóstolás
- közös ajándékozás öröme
- nyugdíjba vonult dolgozóink megajándékozása, megvendégelése

Szülői kapcsolat formája:

- munkadelután: karácsonyi előkészület a szülőkkel (mézeskalácssütés, ajándékkészítés, csomagolás stb.)
- karácsonyi kellékek gyűjtése
- szülők részvétele a műsoron

Kapcsolat a civil szférával:

- iskola óvoda kapcsolata műsoros meglepetés részükről
- Idősek Otthona és a Polgármesteri Hivatal nyugdíjasainak műsorral, ajándékkal kedveskedünk
- Szalézi Templomban „Jézuska várás”

2.2 Farsang

Télbúcsúztató palóc farsang szokásainak megismerése és átélése.

Vidám, tréfás mesék, mondókák, csúfolók, rigmusok mondogatása, közös mulatság, ahol a gyermekek elsősorban népzenere táncolnak.

Megelőző tevékenységek:

- tréfás dalok, csúfolók, versek, gyűjtése megismertetése
- dekorációk készítése
- álarcok készítése
- farsangi fánk sütés
- farsangi kellékek gyűjtése (kereplők)
- megbeszéljük a farsang népi vonatkozásait (vidámság, bálozás, hangoskodás evés-ivás időszaka)
- ölet börze „Mi szeretnék lenni az ovis farsangon” (régidők felidézése)
- minden csoport irodalmi és dalanyaggal készül a farsangra
- csoportok elrendezése és feldíszítése a gyerekekkel közösen

Farsangi vígság az óvodában

- a gyerekek jelmezeit kívánságaik szerint, már érkezéskor magukra vehetik
- farsangi bál megnyitása csoportonként a műsoraikkal
- jelmezesek bemutatkozása
- farsangi mulatság, tánc, evés-ivás
- az óvoda csoportjainak közös mulatozása
- tréfás népi játékok játszása

Szülői kapcsolat formája:

- farsangi fánk sütése
- szülőknek ötletadás a jelmezválasztáshoz
- szülők aktív részvétele a farsangi mulatságon (terítés, tánc)

3. Tavaszi ünnepkör

Szent György havához kapcsolódóan a kikelet, a tavaszvárás, a tavaszhoz kötődő népszokások felelevenítése palóc népmeséken keresztül. Ünnepi hangulat jellegzetes jegyének megtartása a hozzá tartozó nyelvi sajátosságok és a tárgyi környezet megjelenítésében. Ünnepre, tájra jellemző dalok, versek válogatása.

Évenként más-más palóc népmese kerül feldolgozásra.

3.1. 2010-től ezt a hetet „ Angyalbárányok hetének” nevezzük.

Megelőző tevékenységek:

- a palóc népmese megismertetése gyerekekkel, szülőkkel
- az aktuális meséhez kapcsolódó: - szólamok közmondások gyűjtése
 - játék állatok gyűjtése
 - mesesarok kialakítása
 - mesével kapcsolatos eszközök tárgyak gyűjtése
- látogatás a Palóc Múzeumba
- kiállítás és műhelymunkák előkészítése

A palóc mese napja:

- a mese dramatikus bemutatása az óvodai közösségnek és a meghívott vendégeknek
- gyermek néptánc bemutatója
- kiállítás megnyitása
- játszó délután a szülőkkel

Szent György havához kapcsolódó közös kirándulással zárjuk a hetet.

Szülői kapcsolat formája:

- a kiállítás anyagának összegyűjtése
- alkotó részvétel a munkadélutánon gyermekeikkel együtt
- szervezési feladatok segítése
- a hét programjaiban aktív részvétel

Kapcsolat a civil szférával:

- Palóc Múzeum
- Tagóvodák
- Általános Iskolák
- Művelődési Ház
- Polgármesteri Hivatal
- Városi TV

Kompetencia alapú neveléshez kapcsolódó innovációnk

1. Szüret- témahét

Témahét célja, feladata:

- Az őszi népszokások megismerése, kiemelten a szürethez kötődő óvodai hagyományok felelevenítése
- Az udvari szőlőlugason a fürtök érésének folyamatos megfigyelése, a szüreteléstől a feldolgozáson át a must kóstolásáig
- Közösén átélt élmények, tapasztalások öröme
- Meglévő ismereteik bővítése, felhasználása
- Kíváncsiságukat felkeltő, differenciált tevékenységeken keresztül tapasztalatok szerzése
- Kommunikációs képesség fejlesztése
- A gyerekek erkölcsi – szociális érzelmeinek alakítása
- A gyerekek esztétikai érzelmeinek kibontakoztatása
- Népi eszközök megismerése (puttony, prés, daráló, dézsa, stb.)

Folyamatosan bekapcsolódtak a tevékenységekbe:

- A Központi Óvodába járó gyerekek
- Pedagógusok
- Dolgozók
- Szülők
- Meghívott vendégek

Várt eredmények:

- Vidám, szórakoztató hangulat elérése
- Tevékenykedtetés által a szüreti néphagyományok megismerése
- Külső világ tevékeny megismerése

4.2 Az innováció újdonságértéke az intézmény életében.

A szürethez szükséges eszközök beszerzésénél a szülők segítségére támaszkodunk, ami összekovácsolja, és aktívvá teszi a szülői közösséget.

A gyermekek és a szülők megismerkedhetnek a szüretelés szokásaival, folyamatosan megfigyelhetik a szőlő érését, segíthetnek a szüreteléstől a feldolgozáson át a must készítéséig. Megmozgatja a város óvodai közösségét, mert hagyományainkhoz csatlakozva, a tagóvodák szüreti műsorral készülnek az „Ettem szőlőt” hagyományőrző bemutatóra.

A csoportok hagyományos ünnepei:

1. Mikulás
2. Március 15.
3. Húsvét
4. Anyák napja
5. Évzáró, nagycsoportosok búcsúztatása
6. Gyermeknap

A gyerekek születés és névnapjának megünneplése.

Tiszteletben tartjuk a csoportok egyéni sajátosságait, hagyományait. Közös célunk és feladatunk, hogy ezek az ünnepek a gyermekek számára mindig maradandó élményt jelentsenek.

A műsorok mindig igényesek, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelőek.

Egyéb hagyományaink a jeles napok:

- Állatok világnapja október 6.
- Madarak, fák napja május 10.
- Föld, Világ napja április 22.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- a gyerekek megérik az ünnepek hangulatát, másságát, kiemelkedését a hétköznapiakból,
- fejlődik a közösségi érzésük, átélik, hogy nem csak a saját csoportjuk közösségéhez tartoznak, de egy nagyobb közösséghez, az egész óvodához is,
- megízlelik az adni is öröm, nem csak kapni érzést,
- az egyes műsorokon való szereplés során nő önbizalmuk, bátran gátlás nélkül szerepelnek,
- megismerkednek a palóc néphagyományokkal, szokásokkal melyek, növelik nemzeti öntudatukat, s szülőföldjük iránti szeretetüket.

Kalendárium

Ünnepkörök	Hozzá kapcsolódó tevékenységformák			
	Ének,zene, énekes játék	Rajzolás, festés, mintázás	Természet megismerése	Vers, mese, dramatikus játék
Őszi ünnepkör Szeptember –Szent Mihály hava 09.01. Egyed napja - csőszválasztás, szőlő érésének figyelése 09.08. Mária napja - ősz kezdetének napja, gólyák gyülekezése 09.29. Mihály napja - pásztor ünnep - Mihály napi vásárok Október – Mindszent hava 10.15. Teréz napja - Szület kezdő napja 10.16. Gál napja - Makk érésének kezdete 10.20. Vendel napja - Pásztor ünnep 10.23. János napja - Rövidülnek a nappalok 10.28. Simon napja - Születi bálók kezdete	Őszi szüretelő játékok, dalok Vásári énekek Altatók, ringatók Zenehallgatáshoz környékbéli népdalok bemutatása	Rongybaba, pólyás baba Csuhéból, kukoricaszár-ból, egyéb termésekből készült babák Levélnyomok, nyomatok Termések rakosgatása Vásári kellékek készítése (agyagedény, szövés, stb.) Őszi gyümölcsök, termések mintázása, festése Élményrajzok Népi motívumok rajzolása Népi hangszerek készítése (levélnyom, kukorica hegedű, stb) Természetes anyagból játékok, állatok készítése	Betakarítás az óvoda udvarán, esetleg ismerős kertjében megfigyelése Őszi termések, gyógynövények gyűjtése Befőzések, aszalások, káposzta savanyítása Évszakjelző terméssarok, terméstál Élősarok elkészítése Kerti virágok védelme	Népi játékok, mondókák, kiolvasók, ringatók, ujjakra olvasók Vásári kikiáltók Szüreti versek Évszakhoz kapcsolódó mesék

November – Szent András hava 11.01. Mindenszentek napja - Az emberek a halottaikra emlékeznek 11.11. Márton napja - Újbor megkóstolása 11.19. Erzsébet napja - Időjósló nap 11.25. Katalin napja - Időjósló nap, ághajtatás 11.30. András napja - A pásztorok leszámolnak a jószággal - Ádvent kezdete				
<i>Téli ünnepkör</i>				
December – karácsony hava 12.04. Borbála napja - Gyümölcsfaág hajtatás (karácsonyra kivirágzik) házasságkötést jelent 12.06. Miklós napja - Ajándékozás, köszöntők, énekek 12.13. Luca napja - Dologtöltő nap, Lucázás, Luca búza ültetése - Hagyma kalendárium – 12 hagymalevélbe csipet só, ahol	Téli ünnepkörhöz kapcsolódó dalos játékok Mikulás, Karácsony, Új év, Farsang, stb, Közös táncok, énekek gyakorlása	Mézeskalács sütése Szalmából, csuhéból karácsonyi díszek készítése Karácsonyi ajándékok, asztaldíszek készítése Ádventi koszorú készítése Mikulás ajándék készítése, cipőtisztítás Hóvár, hóember építése	Madáretető készítése, kihelyezése Hólapátolás Rügyezettetés, csíráztatás Téli természet megfigyelése séták, kisebb kirándulások alkalmával	Lucázó versek Pásztorjáték Karácsonyi mondókák, versek Újévi mondókák, jókívánságok Télcsúfolók, tréfás versek, stb- A télhez kapcsolódó népmesék

elolvad, ott esős lesz a hónap 12.24-25-26. Karácsony - Betlehemes játékok, karácsonyi dalok, köszöntők Január – Boldogasszony hava 01.01. Új év napja - Jókívánságok, köszöntők, adománykérő mondókák 01.06. Vízkereszt - Karácsonyfa lebontása - Farsangi időszak kezdete 01.20. Fábián, Sebestyén napja - Tavaszébresztő 01.22. Vince napja - Időjóslo nap 01.25. Pál napja - Időjóslo nap Február – Böjtelő hava 01.02. Gyertyaszentelő - Időjóslo – medve 02.06. Dorottya napja - Farsangi mulatozás - Hideg van, Julianna napon enyhe lesz 02.19. Zsuzsanna napja - Olvadni kezd a hó, előbújik a fű 02.24. Mátyás napja - Ha nem talál jeget csinál, ha talál, megtöri		Agyagozás Nyomdázás Szövés, fonás, nemezelés, gipszkiöntés termés és egyéb nyomatokkal díszítve Természetes anyagok alkalmazása, népi kismesterségek gyakorlása Farsangi álarcok, maszkok készítése		
--	--	---	--	--

Tavaszi ünnepkör Március – böjtmás hava 03.12. Gergely napja - Palántázás előkészítése (magvak ültetése poharakba) 03.18. Sándor 03.19. József 03.20. Benedek } melegítő napok 03.25. Gyümölcsoltó boldogasszony - Vándormadarak visszatérésének megfigyelése, időjárás megfigyelése Húsvét napja változik évről-évre - Népszokások Április – Szent György hava 04.01. Megtréfálások napja 04.24. György napja - Időjósító nap, tavasz kezdőnap - Kihajtják az állatokat a legelőre Május – Pünkösöd hava 05.01. Majális (májusfa állítása) Anyák napja május első vasárnapján 05.12. Szervác 05.13. Pongrác 05.14. Bonifác } fagyoszszentek 05.25. Orbán - Legerősebb fagyoszszent - Méhcsaládok rajzásának ideje Pünkös napja is változik évről-évre, a húsvétot követő 50. nappal kezdődik. Óvodai búcsúzás – nagyok búcsúzása	Tavaszi dalos játékok, zöldségjárók, kergetők, fogyó, gyarapodó, szerepcserélők, párválasztók Mátkázó énekek Pünkösödölő játékok Ünnepekhez kapcsolódó köszöntők Felkutatott palóc népdalok Lakodalmas játékok	Díszítő munkák: virágok, tavaszi fák, sordíszek Szövések, egyszerű kötözések, hármass fonás, Magvak, termések fűzése Tojás díszítése Batikolás, textil festése Népi lakodalmas játékok kellékeinek elkészítése Papírhajtogatás Mezei virágok, levelek koszorúba fonása Sárkány készítése	Tavaszi hajtások, ültetések, rügyeztetés Palánta nevelése, veteményezés, kerti munkák Nagytakarítás a közvetlen környezetben (a gyerekek az összekeveredett játékaikat, legyen igényük a rend, a tisztaság) Sárkány eregetése – szél erejének megfigyelése, kihasználása	Tavaszköszöntő, tavaszhívogató mondókák, versek Húsvéti mondókák, versek, locsoló rigmusok Anyák napi versek Évszakhoz kapcsolódó mesék
---	--	---	---	---

Nyári ünnepkör Június – Szent Iván hava 06.08. Medárd napja - Időjóslo nap – ha esik, 40 napig esni fog - Megfigyelések 06.22.Nyári napforduló - Hosszabbak a nappalok, rövidebbek az éjszakák 06.24. János napja (Szent Iván nap) - Nappalok hosszúságának érzékelése - Megfigyelések 06.29. Péter-Pál napja - Aratás kezdő napja Július – Szent Jakab hava 07.13. Margit napja - Ha jó idő van, a szabadban megkezdődhet a fürdőzés 07.25. Jakab napja - A szőlő növekedése megáll – édesedik - Zivatarhozó, de ha derűs a nap, akkor jó gyümölcstermés várható Augusztus – Kisasszony hava 08.20. István napja - Szent István a magyarok első királya - Az új kenyér ünnepe - Arató bál	Lakodalmas dalos játékok Dalos játékok ismétlése	Ismert technikák gyakorlása Növényekből játékok készítése Búzakalász koszorú készítése, díszítése Vízi játékok:fürdés, sarazás Nyári színek alkalmazása	Kalász gyűjtése, aratás megfigyelése Befőzés előkészítése Veteményeskert gondozása Kirándulások növények, állatok életének megfigyelése Bodzaszörp készítése	Évszakhoz kapcsolódó mesék, versek, mondókák ismétlése Névcsúfolók Évszakhoz kapcsolódó mesék
--	--	--	---	--

MONDOK - ÖRÖS MŰALKOTÁSAI

